

април-јун 2025.

ЖИЧКИ БЛАГОВЕСНИК

Часопис Епархије жичке

ЖИЧКИ БЛАГОВЕСНИК

Часопис Епархије жичке
април-јун 2025.

Илази са благословом
Неговог Високопреосвештенства
Архиепископа и митрополита
жичког Г. др Јустина

Предња корица:
Дечји васкршњи цртеж

Задња корица:
Недеља Православља,
Манастир Студеница 2025.

СР - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

271.222(497.11)

ЖИЧКИ благовесник : часопис Епархије
жичке / одговорни уредник Александар Р. Јев-
тић. - 1997, бр. 1 - . - Краљево : Епархија жичка,
1997 - (Краљево : МАК-ДИ). - 24 cm

Наставља традицију Жичког благовесника из
1919. године.
ISSN 2466-5320 = Жички благовесник

COBISS.RS-ID 186541319

Сви текстови представљају
ставове аутора

САДРЖАЈ

Васкршње теме:

Јереј Александар Ђуричић,
Васкрсење Христово кроз призму
Јеванђеља2

Кайихейта Бранислав Илић,
„Приђите примите светлост од незалазне
светлости и прославите Христа
васкрслог из мртвих“5

Вероучићел Јовица Сћефановић,
„Лазаре, изиђи напоље!“9

Александра Мијаиловић,
Лазарево васкрсење у делу Време чуда
Борислава Пекића 12

Богословље, историја, култура:

Пројојереј-сѣаврофор Милић Драјовић,
Господар винограда и зли
виноградари.....14

Пројојереј др Слободан Јаковљевић,
Чин уливања топлоте у Причешће (τὸ ζῆον)
– порекло и мистагоски смисао18

Јереј Бојан Мијаиловић,
У свако доба и инкогнито – ревизија
живота.....22

Библијски ликови:

Вероучићел Бојан Кнежевић,
Антијунаци библијских прича – Ирод
Велики и Јуда Искариотски
(Други део).....27

Ликови светитеља:

Александра Димићријевић,
Свети Симеон Српски Мироточац..29

Здравље душе и тела:

Милица Лазић,
Анксиозност.....30

Љубинко Ђорђевић,
У здравом телу здрав дух.....32

Несвети, а свети:

Јереј Младен Миливојевић,
Сусрет две душе, чисте.....36

Лирски благовесник:

Софија Броћић,
Невини грешник.....38

Веронаука:

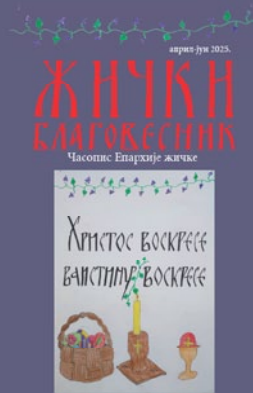
Вероучица Велко Живановић,
Основна школа „Бранко Радичевић“
Вранеша.....39

Давид Драмилић,
Црква, веронаука и ја.....41

Милица Васиљевић,
Светлост вере у мом животу.....42

Летопис богослужења:

Ђакон Стефан Симић,
Летопис богослужења Архиепископа и
Митрополита жичког
Г. др Јустина.....44

Главни и одговорни уредник
протојереј Александар Р. Јевтић

Уређивачки одбор:

Архимандрит др Дамјан (Цветковић),
протојереј-ставрофор Љубинко Костић,
протојереј-ставрофор Милић Драговић,
протојереј Новица Благојевић,
протојереј др Слободан Јаковљевић,
др Драган Хамовић,
Монахиња Христина (Стојановић),
Милорад М. Васиљевић

Издавач:

ЕУО Епархије жичке,
Трг Светог Саве 4,
Краљево

e-mail:

z.blagovesnik@gmail.com

Дизајн и припрема:

Јелена Нешковић

Штампа:

МАК-ДИ, Краљево

Тираж:

2000 примерака

ВАСКРСЕЊЕ ХРИСТОВО КРОЗ ПРИЗМУ ЈЕВАНЂЕЉА

Васкрсење Христово представља централни догађај хришћанске вере, на којем почива целокупно хришћанско учење и живот Цркве. Апостол Павле у Посланици Коринћанима сведочи: „А ако Христос није устао, онда је празна проповед наша, па празна и вера ваша“ (1. Кор. 15, 14), чиме наглашава да је Васкрсење темељна истина хришћанства – без њега, вера губи своју снагу и смисао. Васкрсење је тријумф живота над смрћу, светлости над тамом и божанске љубави над грехом. Оно представља испуњење Божијег обећања и коначно откривење Христовог божанства.

Јеванђелисти Матеј, Марко, Лука и Јован сведоче о овом догађају, преносећи различите аспекте Христовог Васкрсења. Кроз њихове извештаје откривамо да је Васкрсли Христос исти Исус који је страдао, али сада прослављен, не више подложен смрти.

Јеванђеље по Матеју описује Васкрсење као космички догађај, праћен земљотресом и јављањем анђела: „И гле, земља се затресе веома; јер анђеоски сиђе с неба, и приступивши одвали камен од врата гробних и сеђаше на њему“ (Мт. 28, 2). Земљотрес и анђеоска појава указују на Божије деловање у историји. Камен је одваљен

не зато да би Христос могао изаћи – јер је Он већ Васкрсао – већ да би људи могли видети и уверити се да је гроб празан. Анђео сведочи женама мирносицама: „Не бојте се ви; јер знам да Исуса распетого тражите. Није овде; јер устаде, као што је казао. Ходите да видите место где је лежао Господ“ (Мт. 28, 5-6). Христос се затим јавља ученицима и објављује: „Даде ми се свака власт на небу и на земљи“ (Мт. 28, 18), шаљући их у мисију: „Идите, дакле, и научите све народе крстећи их у име Оца и Сина и Светога Духа“ (Мт. 28, 19). Овим речима посланства, Христос успоставља универзалну мисију Цркве.

Јеванђеље по Марку наглашава сведочанство анђела који говори женама: „Не плашите се. Исуса тражите Назарећанина, распетого. Устаде, није овде, ево места где га положише“ (Мк. 16, 6). Марко показује да је први одговор људи на Васкрсење страх и чуђење, јер се суочавају са реалношћу која превазилази људско искуство. Ово указује да Васкрсење није природни, већ натприродни догађај, дело Божије силе. У завршним стиховима, Христос се јавља ученицима и упућује их: „Идите по свему свету и проповедајте Јеванђеље сваком створењу“ (Мк. 16, 15). Овде се види да је Васкрсење основа за ширење Јеванђеља. Христос није Васкрсао само

за себе, већ да би цело човечанство учинио учесницима у победи над смрћу.

Јеванђелист Лука наглашава радост и разумевање тајне Васкрсења. Анђели подсећају жене мироносице на Христове речи: „Што тражите живога међу мртвима? Није овде, него устаде; сетите се како вам каза док беше још у Галилеји“ (Лк. 24, 5-6). Овде видимо важност сећања на Христове речи. Његово Васкрсење није случајност, већ остварење онога што је најавио. Један од најупечатљивијих догађаја у Лукином Јеванђељу је Христово јављање ученицима на путу за Емаус, када их учи тумачењем Писма и открива се кроз ломљење хлеба. Када су га препознали, рекли су: „Не гораше ли срце наше у нама док нам говораше путем и док нам објашњаваше Писма?“ (Лк. 24, 32). Овај тренутак сведочи о дубоком утицају Васкрсења на веру. Када се Христос јавља ученицима у Јерусалиму, наглашава реалност Васкрсења: „Видите руке моје и ноге моје, да сам ја главом; опипајте ме и видите; јер дух нема тела и костију као што видите да ја имам“ (Лк. 24, 39).

Јованово Јеванђеље доноси детаљан извештај о личном сусрету са Васкрслим Христом. Марија Магдалина прва види Господа, али Га препознаје тек када је позове по имену: „Марија!“ – а она Му одговара: „Равуни!“ (Јн. 20, 16). Овај сусрет показује дубину личног односа који сваки човек може имати са Христом. Касније, Христос се јавља Томи, који изговара једну од најснажнијих исповести вере: „Господ мој и Бог мој!“ (Јн. 20, 28). Христова порука: „Зато што си ме видео, поверовао си; блажени који не видеше а вероваше“ (Јн. 20, 29) представља позив на веру која није заснована само на видљивим доказима. На крају, Христос у разговору са Петром наглашава љубав као основу апостолске мисије: „Напасај овце моје“ (Јн. 21, 17).

Васкрсење Христово није само историјски догађај, већ вечна истина која има дубок значај за сваки аспект хришћанског живота. Свети Григорије Богослов у својој беседи каже: „Јуче сам био разапет са Христом, данас сам прослављен са Њим. Јуче сам умро са Њим, данас сам оживео са Њим. Јуче сам био сахрањен са Њим, данас васкрсавам са Њим.“ Овај дубоки богословски став сведочи да Васкрсење Христово није само догађај из прошлости, већ непрекидна реалност у животу сваког верника. Свети Атанасије Велики пише: „Кроз смрт Христову уништена је смрт и кроз Васкрсење Његово дарован је живот. Васкрсењем је Христос учинио да оно што је било мртво у Адаму, сада оживи у Њему.“ Ова мисао показује да Васкрсење има универзални значај – оно доноси обновљење читавог човечанства и свеколике творевине.

Мајка Црква нас кроз богослужења подсећа на ову истину, а такође и сам тропар суштински оцртава значај Христовог преславног Васкрсења речима: „*Христос васкрсе из мртвих, смрћу смрти уништи и онима у гробовима живој дарова*“. Ове речи означавају суштину Васкрсења – живот је победио смрт. Васкрсење Христово је позив сваком хришћанину да живи у светлости те победе, у нади, љубави и вери.

Христос Васкрсе! Ваистину Васкрсе!

Јереј Александар Ђуричић,
парох у Кремнима

„ПРИЋИТЕ ПРИМИТЕ СВЕЛОСТ ОД НЕЗАЛАЗНЕ СВЕЛОСТИ И ПРОСЛАВИТЕ ХРИСТА ВАСКРСЛОГ ИЗ МРТВНИХ“

„Дођите на нови род Винограда,
на побожно весеље,
посебан је дан Васкрсења;
уђимо у заједницу Царства Христова,
појући му као Богу у векове!“

(Пасхални канон, прва строфа осме песме)

Преподобни Јован Дамаскин, богонадахнути црквени песник, међу чијим химографским делима посебно место заузима *Пасхални канон*, позива нас на пасхално весеље, позива нас аусхићењем на весеље које превазилази и надмашује сва наша овоземаљска весеља. Побожно весеље које нам Господ уготовљава јесте радост вечног Живота, вечне победе Добра над злом и пораза демона. Богоносни отац и учитељ Цркве Свети Јован Златоуст у празничном усхићењу кличе: „Нека се (данас) нико не боји смрти, јер нас ослободи Спасова смрт: угаси је Онај Кога је она држала, заплени ад Онај Који сиђе у ад, горак постаде ад примивши тело Његово.“ Суштина нашег побожног васкршњег весеља је Сâм Васкрсли Исус Христос Који Себе Самог даје као „нови род винограда“ да Га пијемо. У великој и божанској Тајни Тела и Крви Његове Он нам говори: „Узмите, једите, ово је Тело моје...“, а затим: „Пијте, ово је Крв моја Новог Завета...“

Господ тако Нови Завет установљава на Себи Самом кроз вечно давање Себе као божанског Јела и Пића.

Сваке године са радошћу и у посебној атмосфери дочекујемо рађање пролећа и у њему најсветлије јутро у току године, васкршње јутро у коме светлост Христове победе над грехом и смрћу сија свеколикој васељени, свима временима, али и живима и мртвима. У њему празнујемо умртвљење страсти, разорење ада, почетак другог живота – вечног живота. Прослављамо Христа Бога нашега и наше спасење. Васкрсење Господа Исуса Христа је темељ свега: „А ако Христос није устао, онда је празна проповед наша, празна је и вера наша.“ (1. Кор. 15, 14). Будући да ове године прослављамо 1700. годишњицу одржавања Првог васељенског сабора, 325. године у Никеји, не заборавимо да је Црква, управо, на Првом васељенском сабору донела општеважећу одлуку о датуму празновања Васкрса. Новозаветна Пасха се слави у прву недељу после првог пуног месе-

ца који дође после пролећне равнодневице, и после јеврејске Пасхе. Напуштајући 14. нисан, датум јеврејске Пасхе, Црква је, у суштини, преместила тежиште празника, наглашавајући на тај начин Христово Васкрсење, а не смрт. Васкрс је покретан празник који се увек везује само за дан недељни, и може пасти у размаку од 35 дана, од 22. марта/04. априла до 25. априла/08. маја. У празнику Васкрсења се открива ко смо ми хришћани и шта у суштини јесте наша Црква. У поретку, тематици и радости васкрсног богослужења наслућујемо дубину небеске радости, спознајемо истинско биће Цркве и нас хришћана.

Пасхално јутрење и Литургија, најсвечанија су и најсадржајнија богослужења у току једне богослужбене године. Храм је украшен мирисним цвећем и испуњен светлошћу свећа, он се у току богослужења више пута кади миомирисом тамјана у знак изобиља благодати коју смо добили кроз Васкрсење Христово. Васкршње јутрење почиње у тишини, после уношења плаштанице у олтар, настојатељ (архијереј или презвитер) излази кроз царске двери држећи у руци свећу и

позива народ речима: „Приђите, примите светлост од незалазне Светлости и прославите Христа Васкрслог из мртвих!” Народ прилази и прима светлост, а појци торжествено поју наведени стих. Када је реч о овом чину примања светлости, потребно је нагласити да ова светлост представља исту ону благодатну светлост коју примамо у Јерусалиму. Сваки храм на пасхалном јутрењу постаје Јерусалим, и свако од нас примивши светлост, прима истинску и незалазну светлост од Васкрслога Господа. У наставку се уприличава свечана литија, односно, опход око храма, који је праћен појањем стихире: „Васкрсење Твоје Христe Спасе, ангели поју на небесима, и нас на земљи удостоји да те чистим срцем славимо”. У току ове литије настојатељ носи крст, други свештеник Јеванђеље, трећи свештеник икону Васкрсења, а ђакон кадионицу, док чтечеви носе рипиде или свеће. Овај свечани празнични ход и појање прати радосно звоњење свих храмовних звона. У овом входу поистовећујемо се са женама Мироносицама које су у праскзорје недељног дана хитале да помажу Спаситељево тело, јер оно није

било помазано у петак приликом погребља. Поједини богослужбени устави не спомињу овај литијски опход око храма, већ само излазак испред храма и стајање пред затвореним храмовним вратима одакле предстојатељ почиње пасхално јутрење. Настојатељ се зауставља испред затворених храмовних врата, чита одељак из Марковог Јеванђеља о Васкрсењу Христовом, а после тога, свечано изговара почетни возглас јутрења и појањем тропара Пасхе благовести радост Васкрсења, речима: „Христос васкрсе из мртвих, смрћу смрт уништи и свима који су у гробовима живот дарова”. Литијским опходом и слушањем речи Божје испред затворених храмовних врата, симболизујемо жене Мироносице које су с великом радошћу примиле и благовестили вест о Христовом Васкрсењу. Отварање храмовних врата прасликује камен који је одваљен од гроба Господњег. У величанствености васкршњег јутра, уз пламен свећа и у блиставој радости пасхалног богослужења, све се претвара у песму Господу.

Овде ћемо застати и своју пажњу посветити улози светлости у пасхалном и богослужењу уопште. Са небоземном радошћу певамо пред почетак Пасхалног јутрења: „Приђите, примите светлост од незалазне Светлости и прославите Христа Васкрслог из мртвих!” Употреба светлости у богослужењу је од великог значаја, и оно је увек било саставни део готово свих, како старозаветних, тако и новозаветних богослужења. Заповест да се направи светиљка од чистог злата са седам кандила је једна од првих коју је Господ дао Мојсију. У старозаветној Мојсијевој скринији светиљке су биле неопходни део свештенослужења, а палиле су се увече. Поред свакодневне јутарње жртве, првосвештеник је у Јерусалимском храму, тихо и са страхопоштовањем вршио

припрему светиљки за вечерње паљење, а увече би их после вечерње жртве палио да горе целу ноћ. Према бројним сведочанствима ове светиљке су биле символ Божјег руководства. Стога, цар Давид из свога срца вапије ка Господу: „Ти си Господе, светлост моја”, или на другом месту: „Реч је Твоја жижак нози мојој”. Употребу светиљки налазимо и у време Светих славних и свехвалних апостола, приликом њихових ноћних сабрања ради проповеди речи Божје, ради узношења усрдне молитве, као и ради ломљења хлеба, о чему важно сведочанство налазимо у књизи Дела апостолских: „И бежаху многе свеће горе у соби где смо се сабрали” (Дела 20, 8).

Богослужбену употребу светлости налазимо и у периоду гоњења. Познато нам је да су се први хришћани на молитвена сабрања сабирали ноћу у катакомбама где богослужење није било могуће без употребе светиљки, а на овај вид практиковања приморала их је ситуација гоњења. Не смемо изгубити из вида да је употреба светлости и у овом периоду била двојака, она је увек имала, а и данас има, практични и симболични (духовни) значај. Светиљке (кандила и свеће) у Цркви увек имају духовно-симболични смисао. Овај симболизам светлости се потврђује и саставом свећа и кандила која горе. Припадници царског свештенства су у првим временима као принос доносили у храм восак и уље, као вид молитвене жртве. Свети Симеон Солунски (†1429) поучава: „Чисти восак означава чистоту и неисквареност људи који га приносе. Он се приноси као знак нашег кајања у упорности и спремности на послушност Богу слично мекоћи и савитљивости воска. Као што восак који су пчеле направиле после сакупљања нектара са цвећа и дрвећа симболички означава принос Богу од

васцеле творевине, тако и горење воштане свеће, као претварање воска у огањ, означава обожење, претварање овоземаљаског човека у нову твар дејством огња и тоpline божанске љубави и благодати”.

Васкрснувши из мртвих, Господ Христос је чудесно пројавио и показао своју божанску светлост, којом је кроз Васкрсење испунио свеколику људску природу и целокупну творевину. Спаситељ том светлошћу све просветљује, јер бити испуњен божанском светлошћу, истовремено значи бити просветљен. У једној стихирџи коју појемо на богослужењу пасхалне седмице, надахнути црквени песник благовести о тој светлости: „Данас се све испуни светлошћу, небо и земља и преисподња; стога сва твар треба да празнује Христово Васкрсење којим се учврсти”. У истом духу, у седмој песми Пасхалног канона стоји: „Вечна светлост из гроба заблиста”. У овај велики и тајанствени Дан сва твар је окупана светлошћу вечности и са неизрецивом радошћу пева победну песму Господу који је

прогнао таму греха и обасјао нас незлазним зрацима живота. „И Светлост светли у тами и тама је не обузе“ (Јн 1, 5) – тако је суштину божанског открочења и нашег хришћанског сведочења сажео љубљени ученик Господњи, који је за време Тајне Вечере наслонио главу на Господња прса и упио сву снагу, лепоту и тајну Његовог животворног богочовечанског бића. Светлост Васкрсења није зрак једног историјског догађаја из давне прошлости, већ је то неугасиви пламен благодати и љубави Божје. Нашим погружавањем у ту љубав светлости и тоpline, сваки дан нашег живота постаје наше васкрсавање са Христом и сваки тренутак бива преображен у благодатни огањ љубави Васкрслог Христа који је „Васкрсење и Живот” (Јн 11, 25).

Катихета Бранислав Илић,
уредник портала „Кинонија”

„ЛАЗАРЕ, ИЗАЂИ НАПОЉЕ!“ (Јн 11, 43)

„Свршивши душекорисну Четрдесетницу, завајимо: Радуј се љубави Вићанију, Лазарева оцацубино, радујте се Марта и Марија, сестре њејове, суџра долази Христос и речју ће оживејти ујокојеној брајта вашеј.“ (Тропар мученичан)

У последњи петак Велике четрдесетнице, уочи Цветне недеље, Посни триод нас теши горе наведеним стиховима. Та утеха представља мост који спаја једну целину са другом: краткодневницу са равнодневницом, посни триод са цветним, годишњи циклус богослужења са Великом седмицом, а суштински је прелазак из смрти у живот (Јн 5, 24). У њима је опеван, заједно са својим сестрама, пријатељ – *друј* Христов, Лазар витанијски, четвородневни, а надасве праведни. Сведочанство о том догађају нам преноси Свети апостол и јеванђелист Јован – љубљени ученик Христов. Спајајући врлине – надимке, ова два светитеља, мост утехе ће бити поплочан праведношћу и љубављу, а затим, преко тог моста путем који води у Живот.

Ко је био Свети Лазар Праведни и Четвородневни?

Сведочења о Светом Лазару нам преноси јеванђелист Јован, док о његовом васкрсењу, то јест тумачењима, можемо наћи у делима код Светог Епифанија Кипарског, Блаженог Августина, Григорија Паламе и других. Други извор сведочанства о његовом животу на Кипру можемо наћи и у народном предању које се и до данашњих дана преноси.

Свети Лазар је био брат равноапостолних мироносица Марије и Марте

(Лк 10, 38-42; Јн 12, 2-3). Јеванђеље о њиховом дијалогу са Господом Исусом Христом, налазимо код Јеванђелисте Луке. Паралелно са тим, њихов разговор налазимо и при доласку у Витанију у њихову кућу (Јн 11). Код Светог апостола и јеванђелисте Марка, наилазимо на причу о Симону губавом (Мк 14, 3). На том сабрању, помиње се и Марта, но не само она, већ и Свети Лазар. На крају, једино сведочење о Лазаревом устајању – васкрсењу налазимо у јеванђелском запису код Светог Јована Богослова, док се код синоптичара оно и не спомиње.

Воскресеније – воскрешеније?

Да ли је васкрсење Светог Лазара заиста било „истинито и потпуно“ васкрсење, нека врсте клиничке смрти, чак и реанимације? Називи празника које можемо наћи у руском и грчком језику нам говоре да ипак постоји лингвистичка разлика између: *воскресе-нија* и *воскрешенија*. Разлика је у томе да је *воскресение* пасиван процес који се односи на себе – човек васкрсава сам, док је *воскрешение* активан процес који се односи да се васкрсава неко други. Дакле, приметан је субјекат/објекат радње.

На грчком језику можемо наћи речи васкрсење (*η ανάστασις*) и устајање (*η έγερσις*). Код нас, у српском језику, користимо реч *васкрсење*, попут оне из тропара: „обшчеје воскресеније.....

воскресал јеси Лазарја Христе Боже...“ (тропар на Цвети).

Митрополит Антоније Храповицки у својој студији истиче особеност јеванђељског записа о Лазаревом Васкрсењу који се налази само код апостола Христа Бога возљубеног. Због чега је то тако, Митрополит, позивајући се на Митрополита Филарета Московског појашњава да је Јеванђеље по Јовану писано, а и завршено, након другог Лазаревог упокојења на Кипру. Вест о његовом другом упокојењу стигла је и до Светог апостола Јована, у тренутку кад су остала три синоптичка Јеванђеља била комплетирана.

Васкрсење или реанимација?

Након етимолошких разлика, поставља се питање какво је било то васкрсење? Да ли је то заиста као васкрсење Христово, васкрсење Јаирове кћери (Мт 9, 25; Мк 5, 41; Лк 8, 54) или као устајање многих тела (Мт 27, 52-53)?

Бавећи се овом темом, презвитер др Зоран Ђуровић истиче да је Христово васкрсење есхатолошко и атемпорално, које обухвата у себи сва друга васкрсења. Лазарево васкрсење није нека врста реанимације клинички мртвог човека чије су мождане ћелије давно изумреле. Такође, није реанимација, јер су реанимацију вршили и Свети пророци Илија и Јелисеј (1 Цар. 17, 17-23; 2 Цар. 4, 32-37), те Христос не

би учинио ништа више од њиховог чуда. Лазарево васкрсење јесте као и сва васкрсења до тад, додајући овоме и Христов одговор Лазаревој сестри: „Ја сам Васкрсење“.

Лазарево епископство на Кипру – друго житије

Јудеји – Јевреји су хтели да убију Лазара (Јн 12, 10). Како би избегао ту намеру, дошао је на Кипар, где је рукоположен од апостола Павла и Варнаве. Постао је епископ китијски. Вредно напомене је да је на Кипру боравило неколико апостола, што нам сведочи и Свето Писмо, тачније Дела апостолска. Међутим, у наведене набрајамо још и Светог апостола Јована Богослова који је са Пресветом Богородицом, на путу за Свету Гору (или обрнуто), дошао на „Νήσος των Αγίων“. Том приликом, Пресвета Дјева је даривала омофор Светом Лазару.

Житије Светог Лазара Праведног и Четвородневног

Претпоставља се да је службовао 18 година на Кипру, а да је поживео до 63 године. Предање нам преноси да се није смејао након васкрсења. Разлог је био доживљено искуство кроз *јудоли њује и жалосји*. Ретки предањски записи који су сачувани до данас нам сведоче догађај у коме је један лопов крао ђупове, те га је светитељ видео, а онда изговорио: „Земља краде земљу“, или „ђуп краде ђуп“.

Други запис јесте везан за слано језеро (алики) које пресушује у току лета, па се наводњава из падавина током зимског периода. Језеро је настало на месту винограда, кроз који је Свети Лазар пролазио. Угледавши власника винограда, који је држао корпу пуну грожђа прекривену крпом, затражио му је мало грожђа да проба. Власник је рекао да је у корпи со. Онда је светитељ потврдио да уместо грожђа – винограда, буде со – слано језеро.

Помен, празновање и служба Светом Лазару

Свети Лазар се прославља два пута у току године. Једном је на шест дана пред Пасху – Лазарева субота, док се други пут прославља 16/29. октобра.

Други помен је везан за пренос његових моштију из Китија (Ларнака) у Цариград око 898. године. Празник је означен службом – знаком – малих празника. Поред тога, постоји и акадист и одређене молитве Светом Лазару. Део моштију које су остале у Ларнаки налазе се у храму који је направљен на месту старог храма из деветог века. Изградња и изглед данашњег храма се везује за 18. век и евидентан је орије-нтални, али и западни – неоготски архитектонски стил. Други део моштију, који се налазио у Цариграду, пренет је у Марсеј при Другом крсташком походу 1209.

Тропар Светом Лазару, глас 4

Како је велико благо и богатство које нам дође крадом са Кипра, Лазаре, по промислу Божијем, по заповести благочестивог цара, дарујући исцељење онима који те поштују, избављајући од невоља и од сваког зла, вером вапијући теби: спаси свакога својим молитвама, Лазаре оче наш.

Вероучитељ Јовица Стефановић

ЛАЗАРЕВО ВАСКРСЕЊЕ У ДЕЛУ ВРЕМЕ ЧУДА БОРИСЛАВА ПЕКИЋА

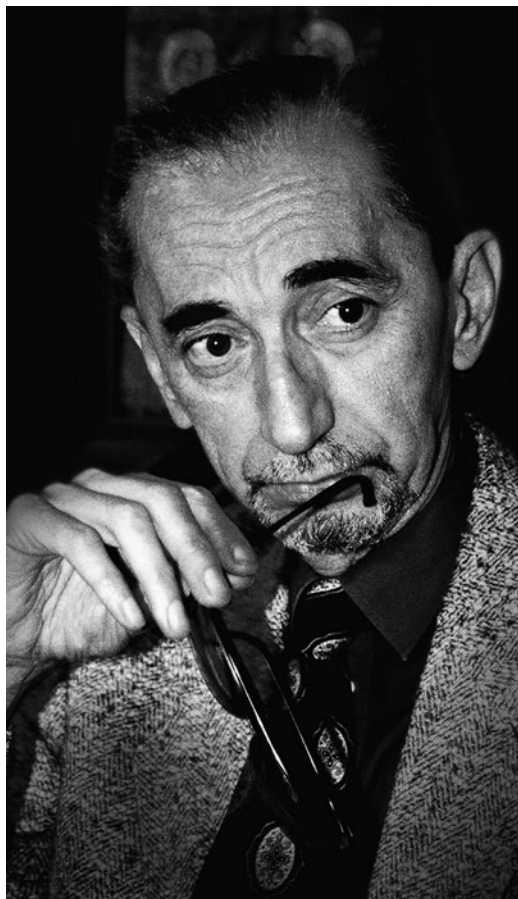
Увод

Ове године прослављамо деветдесет пет година од рођења Борислава Пекића и шездесет година од објављивања романа *Време чуда*. Пекићево интересовање за богословску литературу је, за то време, изражено, а дела утолико драгоценија јер имамо прилику да кроз читање његових дела комуницирамо са писцем који се изјашњавао као јеретик.

Код верујућих, пак, затичемо подељено мишљење да ли треба прочитати и по неку књигу писца који није верујући. Једни сматрају да то никако није добро јер има довољно богоудне литературе. Други тврде да је добро прочитати књигу неверујућег писца јер баш то промишљање о написаном у књизи доводи до преиспитивања личног односа према вери.

Како чудо Лазаревог васкрсења изгледа из перспективе Борислава Пекића?

Први део књиге носи назив „Време чуда“. У првом делу су описана, на Пекићев руглу изврнут начин, седам чуда које је Христос учинио. Други део назива Време смрти и представља Јуду Искариотског као апостола који је једини схватио истину, која се огледа у томе да васкрсења и спасења нема.

Васкрсење Лазарево Пекић представља као облик коме, нешто попут клиничке смрти, која се у то време ретко откривала. Овај необични феномен Христос је искористио као још један начин да обмане незналице, те да поверују у Господа Исуса Христа као чудотворца. Тиме је чудо Лазаревог васкрсења доведено на ниво медицински могућих исхода, у којима нема Промисла Божијег. Статистички, рационалистички гледано увек остаје могућност да на

чуда гледамо као на могућу случајност. Дакле, уколико и дође до чуда било то излечење, преумњење, промена живота, остављање порока, васкрсење, неверујући човек ће увек констатовати да је чудо настало као последица извесних природних закона. Истовремено, он ће негирати постојање промисла и речи Божије. Овде се Пекићево промишљање не завршава, већ он иде корак даље. Лазар није само представљен као жртва на којој ће се чудо десити, већ је и неко ко је осуђен да до краја живота разрешава питања хришћана и оних који то нису. Након чуда свима излеченима следи тегобан живот. Тако слепац коме је Христос вратио вид копа очи себи згађен светом који види, излечена од лепре није прихваћена ни од стране здравих ни од стране болесних, бесомучни Гадаринци виде свет онакав какав јесте, а не онако како су га замишљали у својој машти. Пекић на појединим местима и наводи да су излечени жртве Христа који треба „Да испуни записано“.

Поставља се питање: Зашто прочитати Пекићево дело?

Читајући извртање чуда Исусових, читалац се сусреће са уверљивим описима и чињеницом да је исход чуда (да су исцељени жртве Бога) могућ. Скепса у којој се читалац нађе покреће механизам преиспитивања, па се и сам читалац запита: „Каква је моја вера?“ Можда је начин на који су чуда представљена код Пекића истинит. Писац рационалистички прецизно представља чуда. Ипак, из перспетиве верујућег човека писцу због недостатка искуства у сфери хришћанства (а хришћанство није филозофска мисао, већ делатна вера) остаје да верујућег човека представи као жртву самога

Бога. Поставља се питање зашто онај ко верује у Васкрслог Господа није жртва? Ту је Емануил (са нама Бог) отишао корак испред сваке мисли. Бог је човеку дао слободу да одлучи да ли верује у Господа (у свог Творца) или не верује. Као да је речено: „Ја тебе не приморавам, ти, човече, изабери сам. Слобода је дата. Господ увек изнова и изнова пита да ли ти то желиш? Да ли ти пристајеш да имаш мене у срцу?“ Како би рекао Достојевски: „Апостол Тома није поверовао зато што је видео, већ зато што је у свом срцу имао веру.“ Дакле, опет је слобода апостола била прва на испиту (да ли апостол Тома верује или не), а након тога десила се и потврда кроз чудо. А може се рећи и овако: Чуда постоје, а да ли ће она бити приписана Господу Богу или не, зависи од тога да ли ми имамо веру у свом срцу.

Закључак или Шта верујући знају о Лазаревом животу након што га је Христос васкрсао?

Лазар је, након што га је васкрсао Господ Исус Христос, по својој слободној вољи поново пристао да носи Господа у свом срцу! Био је Епископ на Кипру. Својом слободном вољом ватрено је проповедао онога који га је васкрсао. Лазар није био жртва, већ сила и слава! Лазарев гроб су ископали непуних хиљаду година након његове друге смрти. Изнад његове главе писало је: Лазар Четвородневни – Пријатељ Христов.

Александра Мијаиловић,
професор српског језика и
књижевности

ГОСПОДАР ВИНОГРАДА И ЗЛИ ВИНОГРАДАРИ

*„Господе, Господе, погледај са неба и види овај свој
виноград и посеји га и утврди,
јер га засади Десница Твоја.“*

Ове речи извиру из Јеванђеља Христовог и могу се чути на Светој Архијерејској Литургији. Да би их боље разумели сетићемо се јеванђељске приче која нас учи да је Господ Творац и Сведржитељ овога света. Он је саградио виноград и то нам причом појашњава у Синагоги пред свештеницима, народним старешинама и народом:

„Рече Господ причу ову: Бијаше човјек домаћин који посади виноград и ограда га плотом, и ископа у њему пивницу, и сагради кулу, и даде га виноградарима, и отиде. А када се приближи вријеме бербе, посла слуге своје виноградарима да приме плодове његове. И виноградарима, похватавши слуге његове, једнога избише, а једнога убише, а једнога камењем засуше. Опет посла друге слуге, више него прије, и учинише им тако исто. А најзад посла им сина својега говорећи: Постидјеће се сина мојега. А виноградарима видјевши сина, рекоше међу собом: Ово је насљедник; ходите да га убијемо, и да присвојимо насљедство његово. И ухватише га, па изведоше напоље из винограда, и убише. Када, дакле, дође господар винограда шта ће учинити виноградарима оним? Рекоше му: Злочинце ће злом смрћу погубити, а виноград ће дати другим виноградарима, који ће му давати плодове у своје вријеме. Рече им Исус: Зар нисте никада читали у Писму: Камен који одбацише зида-

ри, тај постаде глава од угла; то би од Господа и дивно је у очима нашим“ (Мт 21, 33-44).

Тадашњи свештеници, народни прваци и учитељи врло добро су разумели шта им Христос поручује овом причом и зато су Га разапели на крсту. Свети Јован Богослов, љубљени ученик Христов, нам сведочи да је Христос дошао у свет као светлост, али људи, пуни таме, не познаше Га, јер њихова дела беху зла (Јн 3, 19) Они који су по „закону“ седели на првим местима, уз част и власт нису преузели одговорност коју таква места носе са собом. Својовољно су прихватили да их власт поквари и да својим злим делима постану зли виноградарима. Технологијом речи објашњавали су својим поданицима да Христос није Син Божији, нити је Он тај дугоочекивани и обећани Месија, него је обичан човек, син Јосифа и Марије или у најбољу руку неки учитељ.

Уплашени за свој положај и за виноград који су обрађивали као свој, заборавили су свесно и намерно да је Бог дао људима свој виноград, свој свет, и рекао им да га обрађују са Благословом. Склањајући се од Бога у сенку таме, одрекли су се и Дародавца и Његовог Благослова и заборавили да је све што имају дар Божији. Без обзира на такво понашање, Дародавац им из неизмерне љубави и уз огромно стрпљење, шаље своје посланике и пророке, али зли виноградарима једнога избише, другога

каменоваше, а неке побише. Пророци су им говорили: „Људи Божији, прво сте заборавили чији је то виноград, а друго лоше га обрађујете...“ Након пророка Малахије, дуго времена Господ није слао никога и онда је послао последњег и највећег пророка, Претечу Јована Крститеља. И њега су убили цареви и првосвештеници. На крају је послао Господар Сина

свога, са вером и надом да ће се постидети пред Сином Власника винограда, али се зли људи и зли виноградарци не постидеше ни пред Њим, него смислише да и Њега убију, како би виноград остао без наследника и тако постао „њихов“. Тај Син је Господ Исус Христос, а ти зли виноградарци су били пре свега првосвештеници и господари народни, као и римски намесник Понтије Пилат, који руку на срце није био много заинтересован за убиство Сина, јер је веровао да је његов император прави господар винограда. Све ово указује да је једна од наших главних мана заборавност и одсуство пажње. Ми заборављамо битне ствари, а најбитнија је да живимо у свету који нам је поклонио Господ као виноград и да смо уз виноград добили Благослов да га као слуге обрађујемо са пажњом и трудом.

Данас у Србији има добрих винограда и добрих вина, као и у целом свету. О виновој лози се пише и чита, учи и сазнаје. Многима је познато да када се сади виноград мора се водити рачуна и пазити на много детаља. Осим поднебља, квалитета земље, надморске висине, важан је и размак међу лоза-

ма, тако да не сметају једна другој, како би могле слободно да дишу. Са друге стране није добро ни да буду превише размакнуте, јер ће на сунцу и врелини сагорети, јер не могу једна другу штитити. Колико је мудрости и пажње потребно приликом орезивања и окопавања толико су важне и кише у погодно време и сунце пред зрење и нежно брање и пажљиво цеђење, чисте руке и чисти судови... Све је важно како би примили плату добрих виноградарца када вино дође на Трпезу Господара.

Ова прича и ова слика коју нам је испричао и насликао Господ пре двадесет векова жива је и данас. То да смо ми људи зли виноградарци, почевши од првосвештеника и судија земаљских нема дилеме. То се види по томе што не пазимо једни на друге и што не волимо виноград и рад. Чини ми се да једино

волимо власт у винограду и то власт без одговорности. Чак и ми православни хришћани, најближи садржају и суштини поменуте приче, врло лако заборављамо ове речи. Макар чули ове речи јутрос на Светој Служби и уз њих благослов свештеника: „Тако да се светли светлост ваша пред људима, да људи виде ваша добра дела и прославе Оца нашег који је на небесима“, ми ћемо већ данас некога повредити, неко ће нас повредити. Тако ћемо згазити неку лозу или неки чокот и нећемо имати осећај да радимо нешто лоше, јер смо заборавни, себични, самодовољни и горди. На нама који кажемо да волимо Сина кога су зли виноградарци разапели и убили, велики је задатак да будемо

светлост свету и да својом пажњом једних према другима, као и према винограду, покажемо да јесмо то што говоримо и што верујемо да јесмо. Тај задатак је изразито тежак и захтеван, али истовремено узвишен и благословен. Зато је пријатно радити у винограду Господњем, пажљиво неговати сваку лозу, причати са њом. Врлина је гледати сваког човека као гранчицу која је на чокоту. Зато Господ и каже: Ја сам чокот, а ви сте лозе. Пазећи на сваку гранчицу надамо се добром роду, јер ћемо се једино тако обрадовати и узвеселити када грожђе сазри и када на крају будемо пили добро вино. Наш живот је везан за виноград и зато је страшна и истинита реч Јеванђеља да ће зли виноградари злом смрћу страдати да ће Господар изградити нови виноград и даће га добрим виноградарима.

Имамо ли уши да чујемо и очи да видимо слику јеванђелског винограда и нашег данашњег винограда? У Божијем винограду све је важно и земља и лоза и кула, као што су и у нашем винограду важни и првосвештеници и старешине народне, учитељи, наставници и професори, лекари, медицинске сестре и помоћно особље, васпитачи, судије и адвокати, пољопривредници и занатлије, пословни људи и информатичари, књижевници и глумци, ђаци и студенти, радници и пензионери, војници и полицајци, спортисти и уметници, младост и старост, неуки и учени, вредни и мање вредни, поштени и сви други. Да би виноград донео рода потребно нам је враћање на „фабричка подешавања“ или прецизније речено враћање на рад по Божијем упутству. Вапај за правдом Божијом и правдом земаљском није ништа друго него чежња гладних и жедних правде небеске и правде земаљске, као чежња иконе Божије да се уподоби Прволику.

Једном приликом је наш блаженопочивши патријарх Павле рекао: „да су боља времена ја не бих био достојан да будем ни црквењак, али пошто су оваква времена ја сам патријарх“. Ове његове речи су израз најдубљег смирења и послушности пред Господаром винограда. Савремена демократија је нажалост изнедрила на прва места људе који не само да нису достојни својих високих положаја, него нити се Бога боје, нити се људи стиде. У оваквим временима потребна нам је свесаборна молитва, жеља и чежња, реч и дело, да од нас оваквих какви смо, просејемо све што имамо и изнедримо на површину оно мало честитих и поштених, мудрих и вредних, неупрљаних и храбрих да стану на прва места како би обновили уз помоћ Божију разваљени виноград. Господар винограда у старозаветним, али сличним овим временима, охрабривао је пророка Илију да се не плаши, јер је у народу остало седам хиљада оних невидљивих који нису преклонили колена пред лажним богом Валом (1. Цар 19,18). Уздајући се у Бога наш народ каже: Ако хоћемо - лако ћемо, а ако нећемо - како ћемо! То значи да верујемо у Божију помоћ и да је могуће да Јеванђеље Христово заблиста у пуном сјају као сведочанство и Пут Истине.

Из Јеванђеља се увек рађао архетип угледних и узорних Срба кроз векове. Са таквом вером и таквим знањем молиле су се српске мајке и заклињале своју децу: „Не говори сине криво, ни по бабу ни по стричевима, већ по правди Бога истинога“. У благословеном винограду не може се и не сме прескакати од чувара и возача у службу министра и директора „ни по бабу ни по стричевима“, ни по партијској књижици, ни по тако званој способности. Не иде, срамота је, и пред Богом и пред људима. Вратимо стид у наше животе! Просвећени и честити људи су увек

украшени мудрошћу којој је почетак у страху Божијем, а кочница у смирењу и стиђу пред људима. Такви су образовани и васпитавани на речима добрих учитеља и побожних мајки које кажу: „Сине, да си ми на око изашао, црно је црно, а бело бело.“ Таквима је био узор Свети Јован Крститељ који је јавно и отворено говорио земаљским владарима да чине грех пред Богом и пред људима, потпуно свестан да ће изгубити главу због таквих речи. Ту веру и такву храброст Бог је благословио, а народ Божији препознао је Светог Јована као највећег рођеног од жене. На том трагу је Свети Јован Златоусти, из очинске љубави, јавно изрекао епитимију царици Евдокији да не може да се причести, јер је било неопходно да се прво покаје и од зле виноградарке постане добра, па да се тек тада причести Светим Даровима. Знао је Свети Јован да царица има земаљску власт и моћ и да га то може коштати, али је храбро и смирено прихватио земаљску казну прогонства, као јасан избор између Битног и небитног. Тако су светитељи Божији речима и делима сведочили и пред народом Божијим јасно тумачили шта је воља Божија.

Црква је кроз векове трајања увек имала установу епитимије, поуке и казне из љубави да би се човек поправио и вратио у црквени виноград као нови човек, да би болесна лоза оздравила и донела рода. То је увек присутни позив Љубави Божије да победимо и преобразимо себе грешног и своју личну сујету, да станемо пред Божије огледало и признамо себи и Богу шта смо видели. Само са таквим смирењем и преображеним духовним очима умећемо

да видимо и признамо ко су највиђе нији људи међу нама, у нашој околини, у нашем селу, у нашој улици и у нашем граду. Такви људи и жене, младићи и девојке, држећи старци, честити и поштени, храбри и вредни, добри очеви и добре мајке, синови и кћери, браћа и сестре са легалним дипломама и реалним знањем и искуством, или референцама, како би рекли професори факултета, могу и треба да добију народни и Божији благослов да буду први у виноградима сеоским и градским, судским и државним. Такво препознавање и признавање у школи ће изнедрити најбоље ђаке и најбоље директоре, у селу кмета, у граду градоначелника, у суду председника суда, на факултету студента и декана, а у влади министра. Када би тако препознали и поставили првога у војсци, полицији, болници и у суду, верујем да би тако препознати првосвештеници и старешине народне били власт којој се даје част, јер са собом носи одговорност добрих домаћина и добрих управитеља у винограду Господњем. У њиховим кабинетима, срцу и уму морало би увек да стоји видљиво упозорење: „Никад не заборави чији је виноград и чији си слуга!

Велики пост је увек време покајања и преумљења, могућност преображаја да од злих виноградарара постанемо добри виноградарии...

Протојереј-ставрофор Милић Драговић,
Црква Светог апостола и јеванђелиста Марка, Ужице

Чин уливања топлоте у Причешће (τὸ ζέον) – порекло и мистагошки смисао

У свему оном што чини литургијске рубрике које описују вршење Канона Евхаристије, веома занимљиву праксу представља обред накнадног додавања вруће воде или топлоте (τὸ ζέον) у путир. Врућа вода налива се пре него што се свештенослужитељи причесте у олтару. Ова пракса је специфична за византијски литургијски обред и то за сва три типа литургије: Светог Јована Златоустог, Светог Василија Великог и Литургију Пређеосвећених Дарова. Коришћење воде као начина разблаживања јаког вина био је вински метод коришћен још у антици. Позната је Платонова опаска у делу *Закони да Само варвари пију неразблажено вино*. Пошто је ово пиће генерално важило за најчистије и највредније, продукција као чистог и неразблаженог дестилата чинила га је веома јаким напитком (ἄκρατος οἶνος). Због те јачине, концентрисано вино и није тако употребљавано него је жељени укус добијан додавањем воде или одређених зачина. У том контексту напомињемо и занимљиву праксу старих Хелена да одређене сорте вина мешају са морском водом. Ипак, тек у старом Риму имамо први помен мешања вина са врелом водом (aqua calida). Један од разлога је био загревање вина у хладним месецима. Истина је да пракса мешања вреле воде са вином понајвише има везе са древном римском медицином која је овакву мешавину препоручивала као благотворну за желудачне и дигестивне тегобе. Уопштено, Римљани су много пажње посвећивали здрављу и хигијени и ова пракса мешања вина

с хладном и топлим водом била је део њихових медицинских и социјалних навика. Сасвим сигурно иста пракса је пренета и усвојена и од стране становништва Константинопоља, односно Другог Рима. Литургиолози, међу које спада и наш професор др Србољуб Убипариповић (*Чин шойлоше (ζέον) у византијском литургијском шииу*), сматрају да би Црква Свете Софије заправо могла бити богослужбено место где је формиран литургијски чин уливања вреле воде у путир. У том контексту могући зачетак чина топлоте може бити повезан са практичном потребом која је произашла из специфичног начина складиштења воде у Константинопољу, која се чувала у цистернама или резервоарима и морала је бити прокувана пре конзумације, нарочито ако је била мешана са кишницом. Исти систем снабдевања водом коришћен је и за Цркву Свете Софије. Огроман резервоар је био испод цркве, а кишница је сакупљана у резервоару који се налазио у једној од галерија. Важно је напоменути да постоје јасна историјска сведочанства да је највећа црква у Цариграду од X века у скевофилакиону храма имала пећ (ὁ ἄγιος φοῦρνος) која је могла служити за прокување воде. Такође, у обзир би требало узети и аргумент да је врела вода коришћена као практичан начин да се Причешће не заледи током Литургије у црквама које су се налазиле у хладним деловима Империје. Међутим, питање практичне потребе није једино објашњење настанка чина топлоте.

Оно што је свакако занимљиво јесте чињеница да није недвосмислено утврђено када је овај чин формиран. Ако погледамо истраживања најпознатијих литургичара видећемо недоследности по питању мишљења када је обред топлоте уведен у литургијску употребу. Према уверењу Роберта Тафта овај чин се појављује тек у XII веку и једини га од свих литургиолога смешта у најкаснији период (*A History of the Liturgy of St. John Chrysostom. Volume V: The Precommunion Rites*). Панајотис Трембелас (*Αἱ τρεῖς λειτουργίαι κατὰ τοὺς ἐν Ἀθήναις κώδικας*) на основу писања Никифора Исповедника, патријарха Цариградског, сматра да већ у IX веку имамо чин топлоте у нешто другачијој форми. Никита Ститат такође помиње чин топлоте у првој половини XI века као већ општепознат (*Ρωμαίους περὶ ἀζύμων καὶ σαββάτων νηστείας καὶ γάμου τῶν ἱερέων*), што значи да је пракса уливања вреле воде свакако старија од тога. Врло је занимљиво нагласити да када говоримо о пракси уливања вруће воде у путир у словенским црквама руски литургиолог Андреј Слуцки у својим истраживањима закључује да у литургијским рукописима рускословенске редакције од XII до XIV века нигде не проналази чин топлоте, док српскословенски рукописи истог периода, у које је имао увид, скоро не-

зоставно садрже чин топлоте (*Византийские литургические чины „Соединения Даров” и „Тейлойи”*). Ранние славянские версии). Закључујући можемо истаћи да је чин уливања топле воде у путир постао устаљен у литургијама од XII века, али да се ова пракса вероватно формира раније, можда већ у IX веку, као што указују наведени извори. Такође, ова пракса рано заживљава у рукописима српскословенске редакције.

Када говоримо о структури која описује сам чин уливања топлоте, литургијске рубрике предвиђају да се Свети Агнец подигне и Свети Хлеб разломи на четири дела. Горња честица са печатом ИС полаже се у путир. Затим рубрике прописују: „И [ђакон] узевши врућу воду, говори свештенику: *Блајослови, владико, ѿойлойу*. Свештеник благосиља говорећи: *Блајословена ѿойлойа Светиѿх ѿвојѿх свиѿда, сада и увек и векове векова*. А ђакон, крстообразно наливајући у свети путир топлоту колико је доста, говори: *Тойлойа вере, ѿуна Духа Свејѿоја*. Амин.“ (Служебник).

Посматрајући српскословенске рукописне и штапане литургијске књиге XVI–XVIII века проналазимо и опис чина топлоте који садржи нешто другачију структуру. Примера ради, у архијерејским чиновницима старообредничке редакције које су преписивали скриптори рачанске преписивачке школе (XVII–XVIII) у литургијским рубрикама наилазимо на додатну молитву. Тако структура предвиђа да, приликом стављања честице ИС у Путир, архијереј изговара речи: *Пуноћа Духа Свејѿоја*, а приликом благосиљања топлоте: *Блајословена Тойлойа светѿх ѿвојѿх*. Док ђакон три пута крстообразно улива топлоту говорећи: *Тойлойа вере ѿуна Духа Свејѿоја*, епископ изговара: *Бања божансѿвеној ѿрейорода речју сједи-*

нивиши сложену њрироду само сѣруја-ма које истѣичу из неѣрулежних и ѣрејодобних ребара. О Божија речи, над зайечаћеном ѣойлоѣом Духа (Архијерејски чиновник, збирка рукописа манастира Дечани, сигнатурни број 135, л. 73а-б). Дакле, садрже додатну молитву која је на неки начин и мистагогија чина топлоте. Ова молитва је након реформе богослужења у царској Русији у време патријарха Никона (1652–1660) искључена у реформисаним новим издањима архијерејских чиновника и служабника руске редакције.

У старијим рукописима српско-словенске редакције током благосиљања топлоте нису предвиђене речи *Блаѣсловена Тоѣлоѣа свейѣих ѣвојих*, већ се благослов обавља у тишини док се над њом током уливања од стране свештеника говоре само речи *Тоѣлоѣа Духа Свейѣоѣа*. Такође, и руски рукописи старије генерације садрже исту рубрику као и српски штампани служабници штампара Макарија (1509) и Божидара Вуковића (1519/1520), као и Гораждански

служабник (1519/1520). У првобитној верзији вероватно је уливање кипуће воде вршено у потпуној тишини. Једноставан чин уливања топлоте изразом *Тоѣлоѣа Духа Свейѣоѣа* проназимо од XIII века (рукопис Patmos 719). Пратећи касније рукописе (XIV/XV век) уочљиво је да се фраза усложњава: уводи се ђаконов позив свештенику да благослови топлоту, што он чини речима: *Блаѣсловена Тоѣлоѣа свейѣих ѣвојих*, након којих ђакон крстообразно улива топлоту у Путир.

Поред поменутих разлога практичне природе, кључни разлог за установљење овог чина је богословске природе и има највише везе са теолошком полемиком и борбом и коначном победом над иконоборством. Наиме, иконоборци су сматрали да је једина икона Христова заправо Евхаристија и то је садржај свих ороса иконоборачких сабора. Зато су иконобранитељи, а међу првима Свети Јован Дамаскин, оповргавали ову иконоборачку теолошку поставку тумачењем тренутка причешћивања стварним Телом и Крвљу Христовим наглаша-

вајући да је Причешће божански огањ који сагорева наше грехе и осветљава срца, а кроз божанску ватру ми постајемо ужарени и обожени. Према литургиолозима ово заправо најсадржајније објашњава увођење обреда топлоте у IX веку. Православна Црква је у овом контексту инсистирала на стварном и истинском доживљају Тела и Крви Христове, што је схватано као Причешће божанском жаравицом природе распетог и васкрслог Христа (Србољуб Убипариповић, *Чин ѿойлоѿиѣ (ξεν) у византијском литургијском ѿиѿиу*).

Када говоримо о мистагошском значењу обреда топлоте можемо рећи да је чин уливања воде био препознат као значајан део евхаристијске праксе, а велики теолози и мистагози попут Николаја Андидског, Светог Николе Кавасиле и Светог Симеона Солунског, сматрали су да има дубоко теолошко значење.

Николај Андидски наводи да се у путир улива *најѿойлија вода* која је по њему *савршени образац* крви и воде који су текли од божанских ребара и били испуњени тополотом (*Прѿѿеорија*). Према мишљењу Николе Кавасиле кипућа вода, односно топлота, означава силазак Светог Духа, његово присуство и топлину (*Тумачење Божансѿивене Литургије*). Свети Симеон Солунски о топлоти записује: „А затим топлу воду улива у чашу. Ово чини, сведочећи да је мртво постало тело Господње, бивши раздељено од његове божанске душе, али опет животворно остаде, јер не би раздвојено од божанства, и не бивши раздвојено од свих енергија Духа. Пошто и топла вода даје изглед живог својом топлотом, улива се тада у време Причешћа, као да усне додирују чашу и причешћују се крвљу, као да од оног животворног ребра пијући склапамо [Нови] Завет [у Крви Христовој], не бивши одвојени

од божанства, чиме се изображава унос и дотицање топлоте. Јер је написано да је Бог наш ватра.“ Свети Симеон потребу да само причешће буде топло као животворна крв са ребра Христовог појачава снажним аргументом уливање топлоте и на Литургији Пређеосвећених Дарова: „Али уливање топлоте у пређеосвећене [Дарове], то показује још јасније. Јер не би било потребе, да је у неку другу сврху, уливати топлоту у [пређеосвећене] Дарове, која [топлота] би уливена у чашу у потпуној Литургији.“ (*Тумачење о божанском храму*).

Дакле, сам чин уливања топлоте је веома важан део евхаристијске праксе. Вода која се улива треба да буде кипућа, односно *најѿойлија*, како каже Николај Андидски, да би приликом Причешћа топлота Причешћа била таква као Крв и Вода који су лили из ребра Христовог. Стога, наши свештенослужитељи треба да са пажњом загреју, одмере и улију топлоту да би само Причешће било топло, не журећи нимало да обаве друге радње припреме Дарова, а да због брзине Причешће остане хладно због мале количине топлоте или недовољно вреле воде. Да би се ово постигло веома је важно да приликом припреме Предложења свештенослужитељ не претера са количином воде коју улива у путир, да би оставио довољно простора за количину топлоте која је потребна да сједињење учини довољно топлим. Поред тога наравно треба пазити да Причешће не буде ни превише разблажено. Пракса обреда топлоте је веома важна и заправо изражава дубоко разумевање Евхаристије као истинског Тела и Крви Христовог и размевање Господа Исуса Христа као Богочовека.

протојереј др Слободан Јаковљевић,
Храм Вазнесења Господњег, Чачак

У СВАКО ДОБА И ИНКОГНИТО – РЕВИЗИЈА ЖИВОТА

„Не криви огледало ако ти је лице ружно“

У право овом руском народном пословицом Николај Гогољ започиње комедију *Ревизор*, једно од најзначајнијих дела светског реализма. Дело које се чита „смехом кроз сузе“ описује варошицу и људе чији фактор хомогенизације јесте корупција од врха до дна. Тако настаје јединство у колективном преступу, мито бива сигурна заштита од казне. Реч *ревизија* је латинског порекла, најчешће се преводи као преиспитивање стања, процеса или као накнадни преглед. Лица у наведеном делу и сама варошица јесу огледало друштвених порока, социјалног зла, дволичности и свих друштвених проблема које једно време може да носи. Ако у том огледалу видимо и сопствени одраз, да ли је оно криво или ми?

Кратки опис комедије

Гогољ је дешавања у *Ревизору* ограничио на један провинцијски град, и тако сужена локација му је омогућила да у њему презентује све оно ружно и неморално што се дешавало у Русији у првој половини 19. века и пре тога. Комедија почиње вешћу да ће у град стићи чиновник из Петрограда по царској наредби, и *то* у свако доба и *инкогнито*. Иако знајући да чиновници обилазе губерније и врше надзор, та вест их изненађује и изазива страх, питајући се откуд баш у њихов град да дође поред толико већих и богатијих места. Да несрећа по њих буде већа, један странац који је одсео у варошкој гостионици, у униформи петроградског чиновника, бива окарактерисан као наводни ревизор. Не знајући да је у питању обичан чиновник који је прокоцкао новац за путне трошкове, али млад, углађен и у униформи, они инсистирају да се упознају са њим и да га угосте. Од градоначелника, директора школе, болнице, затвора и других установа чиновник добија велике количине новца не би ли у своје бележнице уписао да је стање редовно и задовољавајуће. После неког времена он напушта место, пуних џепова, а прваци града задовољно и славопобедно испраћају лажног ревизора. Међутим, славље им прекида управник поште који је незаконито отпечатио

писмо које је лажни ревизор послао свом пријатељу. У њему се подсмева наивним првацима града китећи их погрдним именима ружећи њихово достојанство. Поражени својом лако-мисленошћу, љути и бесни једни на друге, бивају још више изненађени када жандарм доноси вест окупљеној врхушци да је чиновник из Петрограда, тј. ревизор, овога пута прави, одсео у гостионици и да их чека да му одмах дођу. Скупину изговорене речи погађају као гром из ведра неба и остају сви скупа скамењени.

Бог као ревизор – духовна незрелост

Многи верници доживљавају Бога као ревизора коме треба да положе рачуне чисто јуридикчки, а себе доживљавају као „пореске обвезнике“. Робовски и најамнички однос према Творцу рађа једно нездраво стање трговинског односа са Њим, пре свега раскусуравање. У том односу многи, умирујући своју свест, прибегавају духовној корупцији. Бог се може подмитити: „...постим два пута у седмици, дајем десетак од свега што стекнем“ (Лк 18-11). Разуме се, такав однос се базира на страху који онемогућава да срца загрејемо благодаћу Божијом, да искрено примимо онај Јовов вапај *Boi gage, Boi uze*, јер од Бога очекујемо да само даје, сразмерно труду који ми улажемо, а он је из наше перспективе увек довољан и велики. Последица незрелог личносног односа нас може одвести и у следећу опасност: прогласити неког или нешто за бога, за лажног ревизора. На темељима страха у нашим очима, а око је светионик душе, се обликује квазибог кога проглашавамо за Бога и несебично му приносимо жртве. „Неће сваки који ми го-

вори: Господе, Господе, ући у Царство небеско; но који твори вољу Оца мога који је на небесима.“ (Мт.7,21), опомиње Спаситељ оне који нису Њему служили мислећи да јесу. Такође, постоји и опасност од тзв. *самоидола*, како опомиње Свети Андреј Критски, када себе доживљавамо самодовољним за спасење, као онај фарисеј који себе идолизује до те мере да само што не очекује од људи око њега да му се поклоне.

Бог као ревизор – великопосна перспектива

Међутим, има нешто и позитивно у метафори Бога као ревизора. Вера и свест о Његовом постојању нам даје прилику да преиспитамо стање сопствене личности, да се преобразимо, преумимо, да приступимо процесу самоспознаје, која је истина тешка, захтева велики труд. Као што чиновници знају да ревизор постоји и да је ревизија реално могућа, тако и ми верујемо у Божије постојање. Страх нам се јавља при помисли какав ће бити сусрет са Њим. У каквом стању ће нас затећи, да ли ћемо бити спремни, да ли ће нам *рачуни бићи чистији*, да ли ћемо „дати добар одговор“. Али, управо нас мајка Црква спрема за то сreteње са Господом кроз великопосно искуство. Најпре нам припремне седмице Васкршњег поста користе да се што спремније сусретнемо са четрдесетодневним подвигом, а сам Велики пост нас узводи ка сreteњу са Васкрслим Господом. И управо су све личности које се помињу у припремном периоду, Закхеј, фарисеј, митар, блудни син, милостиви отац, старији брат, праведници и грешници на Христовом суду, огледало у којем треба да пронађемо

САБОР СВЕШТЕНСТВА И МОНАШТВА

ЕПАРХИЈЕ ЖИЧКЕ

НЕДЕЉА ПРАВОСЛАВЉА,
МАЊАСТИР СТУДЕНИЦА 2025.

сопствени одраз. Наравно, неће бити свеједно ако свој лик препознамо у фарисеју и блудном сину или у митару и милостивом оцу. Али, све те личности су и метафора нашег срца. Оно час пада у среброљубље па се успиње да види Господа; час се горди, надима, упире прст у другог, осуђује, час се каје, плаче; час одлази од Господа и расипа своје дарове, блуднички, лута, па се каје, враћа Богу, осећа своју недостојност. По тој ревизији срца, ако искрено проникнемо у њега, улазимо у Велики пост.

Умножавање молитава, метаније, садржајнија богослужења, подвизавање, уздржавање од хране, свођење рђавих навика на минимум... – одлична су прилика за ревидирање односа према ближњима и према Богу, према себи самом, за ревидирање свог срца и ума.

Бог може доћи када се најмање надамо, у свако доба и инкоиниџо, може бити скривен у гладном, жедном, нагом, болесном, тужном, унесрећеном, утамниченом, обесправљеном, у удовици, у сирочету... Од чистоте нашег срца и труда који смо уложили у његово очишћење, од вере, наде, љубави, праведности, добрих дела зависи да ли ћемо га препознати. Да не заличимо на окамењене корумпиране чиновнике када будемо стали пред Господа, свесни да ревизију нисмо извршили када смо имали прилике за то и ужаснути чињеницом да за њу времена више немамо. Христос Васкрсе!

Јереј Бојан Мијаиловић,
парох доброселички

АНТИЈУНАЦИ БИБЛИЈСКИХ ПРИЧА – НРОД ВЕЛИКИ И ЈУДА ИСКАРИОТСКИ

Други део

Јуда Искарриотски

Други антијунак, Јуда Искарриотски, се помиње у сва четири Јеванђеља, највише тематизован у аспекту издавања Христа властима. Ко је Јуда и шта се налази у позадини приче о продаји Христа?

Пре свега, Јуда је припадао кругу дванаесторице апостола. То нам казује да је активно био присутан свим чудима, проповедима и речима које је Христос износио као Реч Очеу. Знамо да су апостоли били, већином, људи једноставних занимања, из сличне структуре друштва; разликовали су се по занатима којима су се бавили пре него што су кренули за Христом. Кроз Јеванђеља често сусрећемо дозу нераумевања речи које Христос говори и то је евидентно првенствено код апостола. Тако имамо ситуацију у којој Петар, који у једном тренутку исповеда Христа као Сина Божијег, у другом тренутку га се одриче; апостол Лука говори о Јаковљевом и Јовановом предлогу да истребе самарјанско село позивајући се на пророка Илију, јер нису хтели да приме Христа, на шта Он одговара да „не знају каквог су духа, јер Син Човечији није дошао да погуби душе људске него да спасе” (Лк 9, 51-56). Лука нам експлицитно објашњава дозу нераумевања Христовог говора, предсказивања страдања, смрти и Васкрсења: „А они

ништа од тога не схватише и ова реч беше сакривена од њих, и не разумеше шта им се говори” (Лк 18, 34). Јуда је, као и остали, имао лични доживљај Христа, али питање је како га је разумео. Јован извештава о Јудином предлогу да је било боље да се Марији, која је помазала ноге Христу скупим миром („прави скупочени нард”), то одузме и прода за новац који би се раздао сиромашнима. Христос негодује, говорећи: „Остави је! Она је то сачувала за дан мог погребана. Сиромаше свагда имате са собом, а мене немате свагда” (Јн 12, 7-8). Овде видимо наговештај да се Јудино разумевање разликује, те да Јн 12, 6 истиче да разлог његовог негодовања није социјални бунт против сиромаштва, већ то што је био лопов или, речено библијским језиком - разбојник. У чињеници Јудиног порекла, могли бисмо да нађемо кључ разумевања његове личности и дела.

У ово време, јеврејски народ је био подељен у друштвено-религијске групације, где је окосница био Храм и Закон, али је виђење истог било интерпретирано другачије. Заправо, однос према ономе што је било Јеврејима најсветије је био другачији. Зилоти су били једна од групација. По својој организацији су деловали хајдучки, одмећући се у брда палестинских пустиња. Веровали су у исто што и остали припадници јеврејског народа, али су били кивни и револтирани присуством Римљана у Палестини и њиховим утицајем, за који су сматрали да је погубан. Њихова организација је била милитантна, усмерена на борбу против

Римљана и свих који са њима сарађују. Појављивали су се изненада, у маси, деловали ефектно, заривајући ножеве у леђа противника, по чему су и носили име *sicarii*-бодежар, онај који носи бодеж. Једна од главних карактеристика зилота је месијанска нада, али не у онаквог Месију којег ми препознајемо као Господа Исуса Христа, већ онога ко ће народ ослободити патње и јарма страног утицаја, како би се успоставило Царство Божије на земљи. То се могло остварити једино бунтом и физичким обрачуном, онако како су то они видели. Јуда Искариотски је извесно припадао овом покрету. Имајући то на уму, продаја Христа фарисејима је у узрочно-последичној вези.

Јудина издаја није мотивисана новцем, иако га је узео, већ разочарењем што Христос није месија каквог је он очекивао. Сцене Јудине издаје, његовог пољупца и предаје фарисејским властима, као и Тајне Вечере на којој бива наречен као издајник, опште позната су места која га описују као човека који са предумишљајем чини дела узрокована својом фрустрацијом. Јуда је прилично трагичан лик, који живи у свом уверењу, неспособан да отвори срце и препусти живот у руке Онога за Којим је кренуо. Неоствареност дубо-

ких жеља резултира ниским потезима који га одводе у руке јеврејских власти. Овај моменат је битан, јер је од стране њих искоришћен ван свих тачака јеврејског правосуђа, изигран и доведен до тачке лудила. Наиме, када је схватио да ће Христос бити осуђен на смрт, одлази фарисејима са жељом да врати новац како би Га помиловили, говорећи да је сагрешио и да је „издао крв невину” (Мт 27, 4). Првосвештеници и старешине не узимају у обзир његове речи, оглушујући се о право и правду. У јеврејском закону, ако би сведок променио исказ који се тиче кривичног права, посебно у вези смртне пресуде, судије би биле у обавези да га детаљно испитају како не би била донета погрешна пресуда у којој би невин страдао. У овом случају, Јуда није добио своја основна права, јер је цео процес био усмерен против Христа, без поштовања Закон. Након тога, Јудин излаз је у самоубиству - обесио се.

Закључак

Сличности Ирода и Јуде су евидентне: обојица су вођени личним циљевима, који онемогућавају виђење Сина Божијег као таквог. Убиства, насиље, политичке интриге, издајства, су околности које граде свет у коме обојица свој врхунац доживљавају у лудилу - психичком стању које их води ка самоубиству (или покушају истог). Они су илустративан (иконичан) пример „синова таме”, наспрам „синова светлости”, преко којих се библијски текст обраћа свом снагом нама. Свет сачињен од супротности, у који долази Син Божији, подсећа нас да је наша оствареност ствар слободе између ових крајности.

Вероучитељ Бојан Кнежевић,
Медицинска школа, Чачак

СВЕТИ СИМЕОН СРПСКИ МИРОТОЧАЦ

„Оче, благослови!“ Пише на почетку *Жиџија* које је посвећено Светом Симеону, а које је написао његов син Свети Сава након што је 1207. године са очевим моштима дошао из Манастира Хиландара у Манастир Студеницу.

Стефан Немања се у једном тренутку доселио из Рибнице у Рас. Током своје владавине са престоницом која се налазила управо у Расу он се бавио ктиторском делатношћу. Током тих година „многе ...цркве освети, манастире сазида...“ Заправо прво је изградио Цркву Светог Николе, а потом и Цркву коју је посветио Пресветој Богородици. Након неког времена изградио је Цркву Светом великомученику Георгију, познату као Ђурђеви Ступови. И опет након неког времена почео је да гради Манастир Студеницу. Саму изградњу описује његов син монах Сава у *Жиџију Светиом Симеону*:

„*Наши свети манастир овај, као што знаше, као њустио место беше, ловишица*

зверова беху. Дошавши, њак, у лов, њосиодину нашем и самодршцу, царствуюјућем све Српске земље, Стефану Немањи, ловџи овде, изволи се њему у њустиом овом месту да сагради манастир овај, на њокој и на умножење монашкој чина.“

Католикон Манастира Студенице Стефан Немања је посветио Успењу Пресвете Богородице. Манастир је грађен у периоду од 1186. до 1196. године. Као символ српског градитељства изнад северног улаза у Богородичину Цркву налази се познати „Студенички крст“.

Након многих победа како у вери, тако и у држави он „...нарочито жељаше како би му било могуће да прими анђелски и апостолски образ“. Стога, на Свето Благовештење године 1196. у Цркви Светих апостола Петра и Павла на државно - црквеном сабору заједно се са својом супругом Аном замонашио. Стефан Немања је добио монашко име Симеон, а његова супруга Ана је постала монахиња Анастасија.

Као монах Симеон након сабора оде код „...Владичице наше Богородице Добротворке“ у Манастир Студеницу, а потом „отиде одатле у Свету Гору, месеца октобра 8 дан, године 6706“ (1197) и „дође у Свету Гору месеца новембра 2 дан...“ На Светој Гори монах Симеон је заједно са монахом Савом изградио и устројио Манастир Хиландар. У току изградње Манастира Хиландара монах Сава је ишао у Константинопољ да замоли тадашњег ромејског Цара Исака за „... пусто место ради устројења манастира“. И када је тада ишао у Константинопољ, два пута, он је успоставио и наставио везе монаха Симеона са Манастиром Богородице Евергетиде односно Добротворке.

Монах Симеон се на Светој Гори у Манастиру Хиландару представио Господу. Осам година након упокојења на позив браће владара Стефана и Вукана монах Сава је са очевим моштима кренуо ка Србији. У *Житију Свештом Симеону* то и пише: „...и дођох са часним моштима у Хвосно. У Хвосну су их дочекали браћа са свештенством, монаштвом и народом“. Литија је потом кренула из Хвосна ка Манастиру Студеници.

На челу литије била је Пресвета Богородица Заступница. Када су стигли до Манастира Студенице они су положили Преподобног Оца Симеона у студенички кивот. Свети Сава је остао наредних година у Манастиру Студеници. У Горњој испосници почео је да пише *Тийик Манасџира Сџуденице* и са њим *Прво слово* које представља Житије Светог Симеона.

Александра Димитријевић

АНКСИОЗНОСТ

Једна од базичних човекових потреба је потреба за сигурношћу. Потреба да будемо у безбедном и мирном физичком и психичком окружењу. Свет данашњице, који се великом брзином и свакодневно мења, ствара стрес који нас не погађа све на истом нивоу. Из свакодневних, лакших и тежих недаћа, неко ће развити резилијентност, односно постаће отпорнији и јачи, док ће неко други развити неуротску симптоматологију. Животна доб у којој се оваква симптоматологија појављује дуго се везивала искључиво за одраслу популацију, данас се зна да није тако.

Према незваничној статистици једна четвртина младих у Србији има неки облик анксиозности. Анксиозност је свеприсутан феномен, који је битно разликовати од појмова страха и фобије. Страх је јака реакција на ситуацију која је објективно опасна. Фобија је претерана реакција страха на објекат или ситуацију који нису опасни или угрожавајући. Анксиозност је претерана реакција страха због потенцијалних последица неког догађаја или другачије речено наш доживљај да немамо довољно подршке у ситуацијама које дефинишемо као важне.

Како препознајемо анксиозност?

1. Присутан је нереалан страх (често смо и свесни његове нереалности, али је тај емотивни део надјачао интелектуални);
2. Стално понављање одређених мисли (руминација) које организам држе у стању хроничног стреса;
3. Осећај преплављености обавезама, догађајима, људима... Наши емотив-

ни капацитети су истрошени, а сваки захтев који долази из спољашње средине то додатно појачава;

4. Физички симптоми (кратак дах, прескакање срца, укоченост мишића, хроничне главобоље, несвестица, мучнина...) неретко доводе до тога да особа обиђе велики број лекара пре него што се уопште и посумња на анксиозност;

5. Претерано анализирање свих социјалних интеракција;

6. Немогућност да се буде/ужива у тренутку;

7. Доживљај личне некомпетентности у различитим областима живота (иако то реална постигнућа негирају);

8. Избегавајуће понашање и социјална изолација;

9. Перфекционизам.

Анксиозност нам често може показати да је особа у нечему заустављена, или да са друге стране покушава да контролише нешто што није у њеној моћи контроле. А шта је то над чим заправо можемо да имамо контролу? Животни стил.

Редован и увремењен сан омогућава добар баланс између мелатонина и кортизола. Мелатонин као „ноћни“ хормон спушта ниво кортизола, смањује стрес, а самим тим и анксиозност;

1. Редовна и прилагођена физичка активност – постоје бројне студије које указују да је најбољи облик самопомоћи у анксиозним и депресивним стањима физичка активност. На тај начин се повећава ниво неуротрансмитера у мозгу и подстиче добар осећај;

2. Психоедукација омогућава да схватимо и упознамо своје стање. Да препознамо да је анксиозност често последица лоше процене ситуације и „негативног“ самоодговора, односно последица катастрофизирајућег уверења да нисмо способни да поднесемо или решимо одређену ситуацију;

3. Релаксациони тренинг – постоје различите технике које у свесност враћају наше дисање. У ситуацијама реалног или нереалног страха дисање често буде плитко и убрзано, вишак кисеоника који се тако унесе покреће низ телесних симптома, који додатно појачавају психичке симптоме. Излаз из тог зачараног круга је дубоко стомачно дисање на које се концентришемо пар минута како бисмо умирили мисли, а и телесне симптоме.

4. Идентификовање мисли – мисли нису чињенице. Оне се смењују, баш као и наше емоције. Задржавање на њима и њихова анализа доводи до појаве анксиозности;

5. Излагање страховима – морамо да прихватимо да за неке ситуације, догађаје и околности никада нећемо бити спремни. И да је излагање управо таквим ситуацијама једини начин да их превазиђемо;

6. Разговарајте – ми смо по природи социјална бића, разговор и искрена размена емоција су лековити;

7. Потражите стручну помоћ – уколико видите да сами не можете да нађете излаз, потражите помоћ стручног лица

8. Анксиозност је тихо и болно искуство. Околина је често не види или не разуме. Али то не умањује њен интензитет и могућност да обоји дане. И да нас наведе да се осетимо сами. Не стидите се својих емоција, ако их ви препознате моћи ћете да помогнете себи, а и да budete позитиван модел другима.

Мастер психолог Милица Лазић,
Економско-трговинска школа,
Краљево

У ЗДРАВОМ ТЕЛУ ЗДРАВ ДУХ

„Ништа тако не исцрпљује и не разара човека, као дуготрајна физичка неактивност.” (Аристотел)

„Спорт је поезија здравља, радости и весеља!” (М. Симић)

Увод

 Физичка способност је, током протеклих миленијума, била услов преживљавања и опстанка појединца, породице и друштва у целини. Када су Грци и Римљани писали карактеристике за човека, прва реченица је била: „Зна да плива и писмен је.“ У савременим условима живота све је присутнија регресивна тенденција која се огледа у растућој пасивности модерног човека. Већина становништва у индустријализованим земљама воде седентарни начин живота или су само повремено активни. Технолошки напредак ослобађа све више слободног времена, али физичка активност која се раније користила за одлазак на посао и пословне обавезе, обављање кућних послова и рекреацију, све више опада. Свакодневне пословне активности људи све више обављају у седећем положају. Доступност све модернијих компјутерских игара, кабловске телевизије, експанзија социјалних мрежа на интернету, направили су од куће врло пожељно место за боравак. Нове могућности којима је куповина и обављање банкарских послова омогућено преко рачунара, појачавају тај тренд. Као резултат, све је теже пронаћи време и мотивацију за упражњавање физичке активности и одржавање нивоа форме потребне за здрав живот.

Кретање и здравље

Антрополози упозоравају да данас заборављамо једну од основних човекових потреба – потребу за кретањем. Недостатак кретања и смањена телесна активност-хипокинезија, уз гојазност, као последицу непотрошене енергије која се уноси углавном некавалитетном храном; и стрес као последица брзог начина живота, чине тзв. морбогени тријас болести савремене цивилизације. Органи и органски системи пропадају, преваходно срце, код кога се повећава могућност за инфаркт; плућа губе свој капацитет. Поред тога, крвни судови губе своју еластичност, мишићи млитаве, зглобовима се смањује покретљивост, појављују се бројне постуралне деформације, и још много тога. Поставља се питање решења за поменути нагомилане проблеме? Решење свакако постоји – то је физичка активност!

У човековој природи је да на стресне ситуације реагује нападом или бежањем. Због моралних норми, човек

MENS SANA
IN CORPORE
SANO.

често потискује своје фрустрације и бес не реагујући. Физичка вежба је идеалан вентил за фрустрације, као и средство психичке припреме за суочавање са изазовима савременог живота. Физички утицај вежбања се огледа у:

- складно развијеном телу;
- високом нивоу развијености моторичких способности;
- бројним моторичким навикама;
- складном функционисању органа и органских система, итд.;

По дефиницији СЗО, здравље је стање потпуног, физичког, психичког и социјалног благостања, а не само одсуство болести.

Физичко здравље је димензија здравља где се на различите начине испољава здравље тела људског бића. Најчешће се физичко здравље сматра здрављем. Оно се састоји од способности: усправљања, скакања, кретања, савијања, пливања, роњења, скијања, дисања, једења, вршења физиолошких потреба, кијања, кашљања, умивања, старања о самом себи.

Утицај физичке активности на здравље тела

Дужина живота и резерве здравља нису опредељени само наслеђем.

На њих умногоме утичу и други фактори, пре свега, начин и услови живота и рада. Здравље савременог човека највише угрожавају: преобилна и неадекватна исхрана, недовољна физичка активност, стресна пренапрезања.

Користи од физичких активности су далеко веће него што мислимо. Кад би постојала пилула са толико корисних ефеката колико их има редовно вежбање, сви људи би морали узимати ту пилулу. Ево неких користи редовног вежбања или сваке друге физичке активности:

- смањује холестерол. Холестерол је супстанца, на неки начин слична меканом воску, и производ је људског или животињског организма. Холестерол је у ствари масноћа у крви, и незаменљива је хемијска супстанца за изградњу мембрана ћелија организма и производњу хормона. Без холестерола, тело не може да функционише. Временом ниво лошег холестерола ЛДЛ расте, а ниво доброг холестерола ХДЛ опада. На тај начин срце и крвни судови су мање заштићени него раније, па се ствара погодно тло за настанак срчаних обољења. Повећан холестерол се акумулира са унутрашње стране крвних судова и доводи до њиховог сужавања, тј. атеросклерозе. Најбољи начин да се добар холестерол повећа је да се вежба, а да би се лош холестерол смањило, да се једе мало засићених масти животињског порекла;

- снижава триглицериде. Триглицериди су врста масти која указује на прогресију атеросклерозе. Утврђено је да је код људи који тренирају ниво ХДЛ-а (доброг холестерола) виши, а ниво триглицерида нижи, него код људи који не тренирају;

- нижи ризик за повећан крвни притисак-хипертензију. Како се крвни притисак повећава ризик за срчани и мождани удар расте. Старењем крвни притисак обично расте. Што су људи физички активнији крвни притисак им је боље регулисан, чак и у старости;

- здравији крвни судови. Многи крвни судови су еластични, да би могли да се прошире када су повећане потребе за крвљу и кисеоником. Пушење, накупине холестерола или просто старење доводи до смањења еластичности крвних судова, што повећава ризик за развој срчаних обољења. Редовним физичким вежбањем крвни судови се скупљају и шире у зависности од оптерећења, па се тако одржава елас-

тичност (вискозитет) крвних судова;

- Смањује се ризик за рак дебелог црева, који се све више шири међу мушком популацијом и већ је постао једно од водећих канцерогених обољења. Сматра се да би се 80% случајева ове болести могло спречити. При томе, исхрана богата биљним влакнима и физичка активност се сматрају најважнијим променама у начину живота, које смањују ризик за настанак рака дебелог црева 30-40%;

- јаче кости. Временом се смањује густина костију, што повећава ризик за прелом костију. Истраживања показују да тешка физичка активност код мушкараца од 40-тих до 60-тих година који су физички активни значајно смањује ризик за прелом кука;

- регулација телесне тежине. Истраживања показују да је људима генерално лакше бити физички активан, него смањити унос калорија. Ако смањите телесну тежину за 10% и бавите се физичком активношћу, шансе да ћете поново вратити изгубљене килограме су много мање него код људи који су физички неактивни. Физичка активност није само тренирање, трчање, пливање, теретана, већ и сви физички послови који постоје у кући, дворишту, башти, воћњаку, њиви... Свакако ае-

робна активност је најефикаснија у убрзавању метаболизма и сагоревању калорија. Повећање мишићне масе и сагоревање масних наслага је крајњи ефекат;

- утицај на респираторни систем. Утицају телесног вежбања подлежу и органи за дисање. Приликом кретања повећава се потреба за кисеоником; мишићи који учествују у дисању морају интензивније да раде, што доводи до њиховог јачања; јачи мишићи могу снажније да покрећу грудни кош, па се тако повећава његова еластичност. Повећава се инспирација и експирација, тиме се повећава плућни капацитет, а дисање постаје еластичније. Бављење редовном, правилном и адекватном физичком активношћу никада неће довести до кисеоничких дугова у плућним алвеолама, што значи да нећете бити никада уморни.

Утицај физичке активности на психичко здравље

Физичка активност утиче на психу и расположење човека. Показало се да умерена физичка активност побољшава памћење, способност учења, смањује напетост и појачава отпорност орга-

низма према стресу. Уз то, ако имате проблема са сном, нарочито са успављивањем и одржавањем сна, физичка активност током дана биће вам од велике помоћи. Успешна је у лечењу депресије и анксиозности. Многа истраживања су била посвећена покушајима изналажења механизма дејства физичке активности на нивоу неуротрансмитера, супстанци које омогућавају преношење информација у нервном систему. Дошло се до закључка да редовно вежбање подиже ниво серотонина и бета-ендорфина чиме се и објашњава позитивно дејство на расположење.

Доказан је и утицај физичких активности на когнитивне способности. До недавно се мислило да се нервне ћелије не обнављају. Међутим, новија истраживања показују супротно. Један од ефикаснијих начина да се обнове нервне ћелије јесте трчање. Бројна истраживања која су спроведена на старијим особама показују да су шетање и трчање врло корисни за спречавање или успоравање појаве губитка памћења и деменције, али и за очување способности за учење. Резултати показују да се позитиван ефекат вежбања увећава са повећањем километраже која се пређе за време тренинга. Истраживања која су спроведена на деци школског узраста сведоче и о вези између успеха у школи и физичке активности ученика.

Отуда и редовна настава физичког васпитања у школи има за задатак да уз примену принципа поступности, систематичности, индивидуалности, економичности и дозирања усади ученицима навику да се и у старијем добу баве физичком активношћу. Основни задатак спорта-физичке културе је да утиче на неговање здравља којом приликом ефикасно утиче и на спречавање појаве болести, тј. има задатак неговање комплетног психосоматског ста-

туса. Зато је задатак сваког професора физичког васпитања да све активности у области физичке културе у школи реализује по свим захтевима и законитостима методике физичког васпитања.

Закључак

Када се све сабере, физички активни људи живе дуже и здравије. Једно финско истраживање на преко 15000 мушкараца од 30 до 59 година, који су праћени током 20 година, показало је да они који су били физички активни (џогирање, скијање, пливање, баштованство...) су имали 21% мање шансе за развој обољења срца и крвних судова и самим тим мању стопу смртности.

Сагоревањем бар 10000 калорија недељно или до сат умерене физичке активности дневно продужићете себи живот. Што сте више физички активни, већа ће бити и корист за ваш организам и опште здравље.

Физичка активност је, било да се ради о ударању у врећу или трчању у парку, у суштини један од најбољих начина да се „издувате“ и изборите се са стресом. Ово је резултат испуштања ендорфина за време аеробних вежби. Није неопходно да се доведете до изнемоглости. Редован петнаестоминутни тренинг може у многоме да вам помогне. Веза између физичког стања и менталног је нераскидива.

Љубинко Јовановић,
проф. физичког васпитања
Медицинска школа, Краљево

СУСРЕТ ДВЕ ДУШЕ, ЧИСТЕ

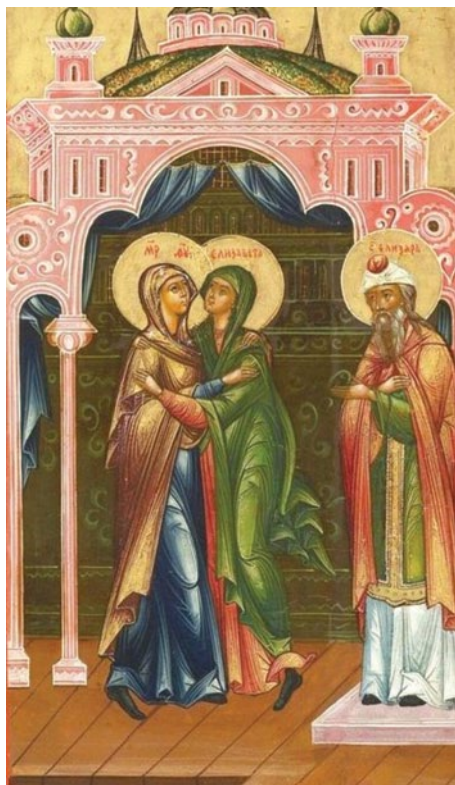
„Исус одговори: Не сагреси ни он ни родитељи његови, него да се јаве дела Божја на њему.“ (Јн 9, 3)

Услед немогућности да откријемо све тајне овога и онога света често остајемо неми пред догађајима у којима не видимо логику. Као што људима Христовог времена који су веома детерминистички посматрали однос греха и његових последица није било јасно зашто је неко слеп од рођења, тако и људима нашег времена не буде увек јасно ко је и да ли је у духовном смислу одговоран неко ако се роди дете са посебним потребама.

Милица је једно такво дете. У неком тренутку морала је да буде одвојена од родитељског дома и да буде смештена у „Дом за децу ометену у развоју“ у Сремчици. То је захтевала ситуација у којој је она морала да има интензивну медицинску помоћ која није могла да се одвија у кућним условима. Код куће је имала оца, мајку, а касније сестру, и била је окружена њиховом блискошћу, пажњом и великом љубављу која није дозвољавала да јој било шта недостаје. Кад год су имали прилику они су, након Миличиног одвајања, долазили у Сремчицу да је посећују и да буду са њом колико је било могуће. Јасно је да је у тој установи, и поред високе преданости запослених, ситуација била у великој мери другачија.

Сада ћемо обратити пажњу на Тијану. Ко је Тијана? Не зна се ко су јој родитељи. Боравила је по разним установама у Београду. Није била ометена у развоју, али је била доста емотивно запуштена, јер није имала природан породични одгој. Вероватно можемо пред собом и замислити особу животно дезоријентисану, депресивну, неснађену, која као таква може бити плен било кога, а посебно нечистих сила. У неком тренутку Тијана је имала жељу да је нема, па је чак нешто у том погледу и покушала. Живот ју је одвео у поменути дом у Сремчици. Ту јој је било боље, јер ју је примила докторка која је и кроз медицинску и кроз радну терапију успела да је до извесне мере опорави, али ситуација још није била довољно добра.

Тада долази до сусрета који јој мења живот. Сусрећу се Милица и Тијана. Обе једна другој потребне. Једна кроз другу, Божјим промислом, откривају смисао живота. Тијана је осам година старија и самим тим способнија да се брине о себи, али и о другоме. Милица сходно својој здравственој ограничености нема ту могућност у потпуности. Родитеља нема да јој помогну да руча, да се умије, да се игра, али ту улогу

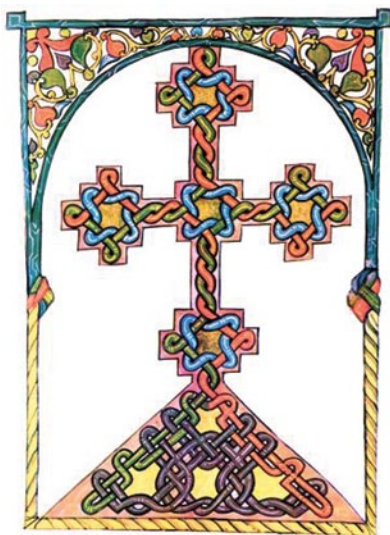

преузима Тијана, која кроз то служење схвата да је неке важна и да се на овом свету није појавила без разлога. Она је Милице сигурност, Милица њој спас. У том периоду престаје да користи антидепресиве. Значајан допринос дају и Миличини родитељи који је приликом доласка у Сремчицу третирају подједнако као и своје дете имајући благодарствени однос према Тијаниној животној улози. Из дана у дан то зближавање рађа нову идентитетску реалност – старија и млађа „сестра“ пронашле су једна другу и свима који желе то да виде, примером показале да путеви Божјег промисла откривају да је сваки човек биће љубави и биће заједнице, и да се у пуној мери као људско и божанско биће остварује у односу са другим.

Бог је тај Који се нама открио у Личности Исуса Христа, Који је на Тајној Вечери опрао ноге својим ученицима, показавши да није дошао да Му

служе, него да служи, јер се кроз то остварује љубав која је свеза савршенства. Мера страдања за другог је такође мера савршенства и мера љубави. Он, будући безгрешан, раширивши руке на голготском Крсту, то нам је и показао. Васкрсавши из мртвих показао нам је да служење другоме и страдање ради другог имају свој смисао управо у овом Догађају над догађајима. Све што у овом свету има везе са Христом и Његовом Љубављу, кроз Христову победу бива спасено и остаје вечно живо. Као што је жива Тијана која, као већ одрасла, сада има своју нову породицу и посао, као што је жива и Милица која је у Царство васкрслих „већ, (али још не)“ ушла.

Јереј Младен Миливојевић,
Црква Светог цара Константина и
царице Јелене
у Ивањици

НЕВНИИ ГРЕШНИК

Зашто је лако зао бити?
Иза осмеха се вешто крити?
Пружити некоме руку
толико да ћеш је брзо измаћи моћи,
гледати њихову муку,
и само бездушно поред њих проћи.
Зашто се мора зао бити?
Можда се у њему може, неко друго
створење крити?
Можда је ту дубоко негде, дете мало,
које за боље никад није знало.
Можда му руку никад нико пружио
није.
Можда је морало да научи да се бије,
И уместо да снове сније,
Никад да спава мирно могло није.
Сигурно али сумње без,
вероватно никад није осетило прави
дечији кез,
И никад није љубав видело,
Никад му срце није забридело.

Срећа као на папиру реч,
Није била ништа више, само обичан
скеч.
Сузе капљу само у тами,
плачу само када су сами.
Нико их видео није осим ноћи,
да некоме кажу, тешко да ће сами
моћи.
Зато помозите,
колико ко хоће, зна, може.
Извучимо их из те лажне коже,
Нек и они рашире скривена крила,
Нека буду деца што су одувек била.
Нека буду људи, што требају бити,
Не морају се више иза маске крити.
Нека сами живе живот свој,
Нека му сами кроје његов крој!

Софија Броћић,
Економско-трговачка школа „Књаз
Милош“ – Горњи Милановац

ОСНОВНА ШКОЛА „БРАНКО РАДИЧЕВИЋ“ ВРАЊЕШИ

Подручје ове школе, која данас носи име по једном од наших највећих песника, обухвата чак пет школа које функционишу као подручна одељења матичне школе у насељу Вранеши.

Историјат

Почетке школства на овом подручју можемо пратити са сигурношћу од 1864. године када је са радом почела школа у Горњем Грачацу. До 1917. године радила је по плану и програму из 1850. „Расположена предмета који се у основним училиштима предају разредима и полугодијима“. После ратова школа је пребачена у нову зграду у средњем делу грачачког насеља, сада већ као осморазредна. Данашња „стара школа“, како је називају сељани, налази се преко пута Цркве Светог Саве у Грачацу, обновљена је, у повременој употреби. Школа у Доњем Грачацу изграђена је 1958. после више деценија припрема и одлагања услед ратова, на плацу који су Адам и Ста-

нојка Николић, стари безбрачни пар, поклонили за изградњу школе.

Година 1910/11. отпочела је прва школска година у општинској згради у Вранешима. Први учитељ је био Љубо Ђулаковић. Прва школска зграда сазидана је 1936. године, а 1951. је прерасла у осморазредну школу. Стари назив „25. мај“ 1970. мења са именом великана наше поезије Бранка Радичевића.

Школа у Подунавцима отпочела је са радом у просторијама приватне куће прилагођене настави 1923. године. Њен први учитељ био је Милош Симић. До 1970. године носи назив „Моше Пијаде“, и исте године припаја се школи у Вранешима. Данашња школска зграда уз мање адаптације током година, изграђена је 1978.

У насељу Отроци школа је почела са радом 1930. у старој општинској згради. Док је нова зграда саграђена 1952. и читаву деценију осветљена помоћу мале сеоске централе која је радила по принципу динамо машине. Реновирана је 1968/69. када је и припојена матичној школи у Вранешима.

Школа данас

Радује нас што су и данас ове школе пуне ђака. Већ дужи низ година највише ђака похађа школу у Подунавцима. Данас Основна школа „Бранко Радичевић“ укупно броји 289 ученика, где готово две трећине похађа Верску наставу. Навели смо да школа обухвата више подручних одељења, ђаци тако припадају двома парохијама, грачачкој и вукушичкој (Вранеша). Тако имају и велику благодат да у близини имају две велике светиње. Једна је Црква Светог Саве у Грачацу која је основана у време Жиче, и у којој су по предању заноћиле мошти Светог Саве при повратку из Трнова. Друга је Црква брвнара у Вукушици посвећена Светом Јовану Крститељу, у којој су пре пар година

пронађене мошти за сада непознатог светитеља. Ове две цркве, а од 2016. и нова црква у Вранешима, представљају центре литургијског живота. Ђаци са својим најближима сродницима узимају учешћа на богослужењима. У сарадњи са свештеницима током године организују се излети и посете овим храмовима, а ђацима су омиљени одласци на Свету Литургију. Тако су ове школске године ђаци из Вранеша посетили нову Цркву Светог Саве у Вранешима у оквиру часова упознавања са деловима храма, а ђаци подручног одељења Отроци били гости Цркве у Вукушици.

Вероучитељ Вељко Живановић

ЦРКВА, ВЕРОНАУКА И ЈА

Црква није само грађевина од камена и опеке, нити је веронаука само један од предмета у школи, попут математике или биологије. Црква је живи организам, заједница верника који се сабирају у љубави према Богу. То је место где се молимо, где тражимо опроштај и снагу за живот. У њој се човек не осећа сам – у њој смо сви браћа и сестре, уједињени у вери и нади.

Веронаука није само учење о хришћанству; она је пут, попут молитве, који нас води ка Богу. Наши вероучитељи су попут пастира који нас усмеравају кроз време у којем се моралне вредности све више губе у магли савременог света. Они су ту да нас подсећају на мудрост Светих Отаца, који су својим животима и делима показали како се ходи правим путем – путем који води Христу.

У данашњем времену, када смо сви често заокупљени пролазним ужицима и материјалним стварима, веома је важно остати прибран и веран Цркви и вери. Једино тако можемо пронаћи истински мир. Господ нас је толико заволео да је послао свог Јединородног Сина да пострада за нас, да нас научи како да живимо у истини, правди и љубави. Ко год поверује у Њега и живи по Његовој речи, биће спасен и награђен животом вечним.

Редовно одлажење у Цркву није само обавеза – оно је израз љубави и благодарности према Богу. У храму осећам нешто што је тешко описати речима – дубоки мир, као да ме нека невидљива сила грли и штити. Када затворим очи и изговорим молитву, осећам да нисам сам, да ме Бог чује и да ми даје снагу. У тим тренуцима свака брига постаје лакша, а срце испуњено радошћу.

Вера нас учи да будемо стрпљиви и да не губимо наду. Бог никада не оставља човека на цедилу, већ ставља његову веру на пробу. Управо та искушења нас обликују, чине нас духовно јачима. Када се препустимо Божјој вољи, тада заиста осетимо Његову снагу у свом животу. Али морамо

знати да ће нас свет често због тога осудити. Зло не подноси светлост Божје љубави и покушава да нас одвоји од Њега. Но, као што кажу Свети Оци, Господ даје најтеже битке својим најјачим војницима. Ко остане истрајан у вери, тај ће наћи мир и радост које овај свет не може да пружи.

Зато верујмо, молимо се и ходимо путем Христовим, јер само тако ћемо пронаћи прави смисао живота и вечно спасење.

Давид Драмлић,
ОШ „Академик Миленко Шушић“ у
Гучи, одељење 7/2

СВЕТЛОСТ ВЕРЕ У МОМ ЖИВОТУ

Црква и веронаука представљају стубове мог духовног живота, снагу и утеху у свакодневним изазовима. Оне су путоказ који ме усмерава ка врлинама, помажући ми да изграђујем свој карактер у светлу јеванђељских истина. Вера ми дарује мир, радост и осећај сигурности, док ми учење о Божјој љубави открива праву лепоту живота и смисао постојања.

Присуствовање Светој Литургији је за мене посебан благослов. Док корачам унутар светих храмова, осећам као да остављам све бриге овога света иза себе и улазим у простор где душа налази свој мир. Тихи пламен кандила, мирис тамјана и молитвени гласови верника подсећају ме на присуство Божије благодати. У тим тренуцима, све земаљске тегобе губе снагу, а у срцу ми се рађа дубока радост и нада. Литургија ме учи да је највећа вредност живота љубав према Богу и ближњима, те да без ње нема истинског мира ни благодати.

Часови веронауке су за мене више од наставе – они су школа живота. Ту учим како да ходим путем врлине, да будем бољи човек и да живим у складу са Божјим заповестима. Кроз примере светитеља и поуке Светог Писма, разумем како да се изборим са искушењима, да будем стрпљива, праштам и волим безусловно. Речи Господа Исуса

Христа: „Љуби ближњег свог као самога себе“ постале су темељ мог односа према другима, а вера у Његову доброту снажан ослонац у сваком тренутку мог живота.

Када се суочим са недоумицама и животним искушењима, Црква ми пружа уточиште, а молитва ми дарује снагу да издржим и не посустанем. Знајући да нисам сама, већ да је Божја рука увек надомак мог срца, осећам се заштићено и вођено Његовом љубављу. Овај

осећај сигурности и припадности чини ме смиренијом, снажнијом и спремнијом да животне изазове прихватим са вером и стрпљењем.

Вера ме учи да је највеће богатство љубав, истина и доброта. Она ме обликује, усмерава и чини бољом особом. Црква и веронаука нису само део мог живота – оне су

његов темељ, светлост на путу којим корачам и највећа утеха у свим животним околностима. Захвална сам на овом благослову и знам да ће ме вера водити и у свим будућим данима, помажући ми да живим у складу са Божјом вољом и да тежим духовном узрастању.

Милица Васиљевић,
СШ „Драгачево“, одељење 2/г

ЛЕТОПИС БОГОСЛУЖЕЊА АРХИЕПИСКОПА И МИТРОПОЛИТА ЖИЧКОГ ГОСПОДИНА Г. ДР ЈУСТИНА

ОД 18. НОВЕМБРА/1. ДЕЦЕМБРА 2024. ГОДИНЕ
ДО 13/26. ФЕБРУАРА 2025. ГОДИНЕ

✦ ✦ ✦

18. новембар/1. децембар (Недеља
23. по Духовима. Свети мученик Платон;
Свети мученици Роман и Варул
Отрок)

Свету Архијерејску Литургију у
Манастиру Враћевшници служио је
Његово Високопреосвештенство Ар-
хиепископ и Митрополит жички Г.
Јустин. Након Свете Литургије усле-
дило је освећење обновљеног мана-
стирског конака.

✦ ✦ ✦

21. новембар/4. децембар (Ваве-
дење Пресвете Богородице)

Митрополит жички Г. Јустин на-
чалствовао је евхаристијским
собрањем у Манастиру Студеници.
По завршетку Свете Архијерејске
Литургије приређена ја трпеза љуба-
ви у манастирској трпезарији.

✦ ✦ ✦

25. новембар/8. децембар (Недеља
24. по Духовима. Свети свештеному-
ченик Климент Римски (Оданије Ва-
ведења))

Његово Високопреосвештенство
Архиепископ и Митрополит жички Г.

Јустин служио је Свету Архијерејску
Литургију у Храму Светог Саве у
Краљеву уз саслуживање архи-
мандрита Дамјана (Цветковића) и
братства овога храма.

✦ ✦ ✦

30. новембар/13. децембар (Свети
апостол Андреј Првозвани)

Света обитељ Манастира Раче до-
чекала је свог Архијереја Архиепис-
копа и Митрополита Г. Јустина који је
служио Свету Архијерејску Литур-
гију. На Малом входу, игумана ове
Свете обитељи протосинђела Герма-
на (Авакумовића) Митрополит је од-
ликовао чином архимандрита.

✦ ✦ ✦

2/15. децембар (Недеља 25. по Духовима. Свети пророк Авакум; Свети цар Урош; Преподобни Јоаникије Девички)

У Саборном храму Светог Саве у Краљеву, Високопреосвећени је служио Свету Архијерејску Литургију, уз саслужење братства Светосавског храма.

✠ ✠ ✠

6/19. децембар (Свети Николај архиепископ мирликијски Чудотворац – Никољдан)

Архиепископ и Митрополит Јустин служио је Свету Архијерејску Литургију у Манастиру Никољу на Каблару поводом манастирске славе. Након причешћа, Митрополит је пререао славски колач са игуманијом Јелисаветом и сестрама ове Свете обитељи.

✠ ✠ ✠

9/22. децембар (Недеља 26. по Духовима. Зачеће Свете Ане; Света пророчица Ана – Детињци)

У Светосавском храму у Краљеву служена је Света Архијерејска Литургија којом је началствовао Његово Високопреосвештенство Архиепис-

коп и Митрополит жички Г. Јустин. По Великом входу Митрополит је рукоположио горњомилановачког ђакона Миладина Милуновића у презвитерски чин.

✠ ✠ ✠

16/29. децембар (Недеља 27. по Духовима – Светих Праотаца. Свети пророк Агеј; Света блажена царица Теофанија - Материце)

У недељу Светих Праотаца, Митрополит жички Г. Јустин началствовао је евхаристијским сабрањем у Спасовом храму Манастира Жиче.

✠ ✠ ✠

17/30. децембар (Свети пророк Данило; Св. преподобни муч. ђакон Авакум и игуман Пајсије)

Његово Високопреосвештенство Г. Јустин је служио Свету Архијерејску Литургију у Храму Благовештења Пресвете Богородице у Трнави код Чачка, где је пререао колач у част Светих мученика игумана трнавског Пајсија и сабрата му ђакона Авакума

✠ ✠ ✠

23. децембар/5. јануар (Недеља 28. по Духовима - Светих отаца. Светих 10 мученика Критских; Преподобни Наум Охридски - Туцидан – Оци)

Високопреосвећени је у Недељу Светих отаца свештенослужио у Храму Рођења Пресвете Богородице у Врњачкој Бањи.

25. децембар/7. јануар (Рождество Христово - Божић)

Његово Високопреосвештенство Архиепископ и Митрополит жички Г. Јустин служио је у поноћ Свету Архијерејску Литургију у Саборном храму Светог Саве у Краљеву.

26. децембар/8. јануар (Сабор Пресвете Богородице)

Архијереј жички Г. Јустин началствовао је евхаристијским слављем у Храму Свете великомученице Марине у Атеници. Том приликом Митрополит је осветио живопис атеничког храма.

27. децембар/9. јануар (Свети првомученик и архиђакон Стефан)

Митрополит Јустин је началствовао Светом Архијерејском Литургијом у Храму Свете Тројице у Краљеву. У наставку је уследило резање славскога колача са хором Храма Свете Тројице „Свети првомученик и архиђакон Стефан“. У наставку је хор приредио трпезу љубави за све присутне поводом 24 године установљења Светотројичног хора.

30. децембар/12. јануар (Недеља 29. по Духовима – Богоотаца. Света мученица Анисија; Преподобна Теодора)

Његово Високопреосвештенство је служио Свету Архијерејску Литургију у Манастиру Студеници.

1/14. јануар (Обрезање Господа Исуса Христа; Свети Василије Велики (Нова година))

Почетак Нове године прослављен је литургијски у Храму Преображења Господњег на Златибору, у Архијерејском намесништву ужичком. Евхаристијским сабрањем началствовао је Високопреосвећени Архијереј жички Г. Јустин. Митрополит је осветио живопис храма и параклиса, а у продужетку је уследио молебан за почетак Нове године.

6/19. јануар (Богојављење)

Његово Високопреосвештенство Архиепископ и Митрополит жички Господин др Јустин служио је Свету Архијерејску Литургију у Храму Светог Василија Острошког у Кованлуку. У продужетку је Владика извршио чин Великог водоосвећења.

7/20. јануар (Сабор Светог Јована Крститеља - Јовањдан)

Архиепископ и Митрополит жички Г. Јустин служио је Свету Архијерејску Литургију у Храму Рођења Светог Јована Крститеља у Ратини. Митрополит је господина Јована Тошића из Чачка рукоположио у свештени чин ђакона.

13/26. јануар (Недеља 31. по Духовима – По Богојављењу. Свети мученици Ермил и Стратоник – Оданије Богојављења)

У Храму Светих Јоакима и Ане у Прељини служена је Света Архијерејска Литургија којом је началствовао Његово Високопреосвештенство Архиепископ и Митрополит жички Г. Јустин.

14/27. јануар (Свети Сава први Архиепископ српски - Савиндан)

Високопреосвећени је служио Свету Архијерејску Литургију у Катедралном храму Светог Саве у Краљеву, а у спомен родоначалника српског Светог Саве. Митрополит је пререзао славски колач хору „Свети Сава“ при односном храму. Уследило је дељење пакетића светосавској деци, а чланови хора су у наставку припремили трпезу љубави.

20. јануар/2. фебруар (Недеља 32. по Духовима – Преподобни Јевтимије Велики)

Његово Високопреосвештенство је служио Свету Архијерејску Литургију у Храму Светог архангела Гаврила у Заблаћу. На Малом входу, Митрополит Јустин је наградио за труд на њиви Господњој јереја Богдана Митровића чином протојереја.

27. јануар/9. фебруар (Недеља о Митару и Фарисеју – Пренос моштију Светог Јована Златоустог)

Свету Архијерејску Литургију у Манастиру Жичи, служио је Архиепископ и Митрополит жички Г. Јустин.

30. јануар/12. фебруар (Света Три Јерарха)

Поводом храмовне славе Митрополит Јустин је служио Свету Архијерејску Литургију у Храму Света Три Јерарха у Пожеги. У наставку је уследило благосиљање славскога колача.

2/15. фебруар (Сретење Господње)

На празник Сретења Господњег, Манастир Сретење на Овчару, прославио је своју славу. Свету Архијерејску Литургију је служио Његово Високопреосвештенство Архиепископ и Митрополит жички Г. Јустин. Након заамвоне молитве освећени су славски дарови и преломљен је славски колач.

3/16. фебруар (Недеља о Блудном сину – Свети Симеон и Ана; Свети Јаков Архиепископ српски)

Архиепископ и Митрополит жички Г. Јустин начинио је канонску посету у Архијерејском намесништву ужичком и служио Свету Архијерејску Литургију у Храму Светог архангела Гаврила у Чајетини. Том приликом Митрополит је одликовао Орденом Светог краља Милутина Општину Чајетина и архијерејском граматом добротвора председника Црквеног одбора г. Велисава Нинчића. По завршетку Литургије извршено је освећење новоподигнутог парохијског дома.

9/22. фебруар (Свети мученик Никифор - Задушнице)

Свету Архијерејску Литургију у световујанској обитељи служио је Његово Високопреосвештенство Архиепископ и Митрополит жички Господин Јустин. У продужетку је одслужен парастос на манастирском гробљу.

10/23. фебруар (Недеља Месопусна. Свети свештеноточеник Харалампије – Месне покладе)

Његово Високопреосвештенство начинио је канонску посету у Архијерејском намесништву љубићком и служио Свету Архијерејску Литургију у Храму Светог Пантелејмона у Брђанима.

13/26. фебруар (Преподобни Симеон Мироточиви)

Поводом ктиторске славе и молитвеног спомена Преподобног Симеона Мироточивога, Светом Архијерејском Литургијом у Манастиру Студеници началствовао је Архиепископ и Митрополит жички Г. Јустин, уз саслуживање Његовог Високопреосвештенства Архиепископа цетињског и Митрополита црногорско-приморског Г. Јоаникија. У наставку је Митрополит Јоаникије пререзао колач са Митрополитом и настојатељем Манастира Студенице Г. Јустином.

Приредио:
Ћакон Стефан Симић

